

---

kinderdagverblijf

KDV FutureKids
Sterrenoord 67
2543SV Den Haag Tel. 070-2050502
E-mail. Info@futurekids.nl
Web. www.futurekids.nl

VERSIE 10: herzien januari 2024

Welkom bij Kinderdagverblijf Future Kids

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Kinderdagverblijf Future Kids. Dit pedagogisch beleidsplan beschrijft in observeerbare termen hoe wij in onze dagelijkse opvang werken aan kwaliteit.

Bij Future Kids werken wij vanuit de methode *Pedagogisch Actief!* Deze methode geeft ons handvatten waarmee een kwalitatief sterk en eenduidig pedagogisch beleid wordt bereikt. De methode *Pedagogisch Actief!* hebben wij centraal gesteld in ons pedagogisch beleidsplan. Wij beschrijven de belangrijke momenten tijdens een dag op kinderdagverblijf Future Kids vanuit concrete pedagogische acties: wat doe je, en hoe doe je het?

In de aanvulling op ons pedagogisch beleidsplan, *Pedagogisch Actief!* staan beschrijvingen van activiteiten die passen bij de belangrijkste competenties die kinderen ontwikkelen tijdens hun verblijf op een kinderdagverblijf.

Met deze kwaliteit bevorderende methode wordt bereikt dat alle pedagogisch medewerkers de kinderen en hun ouders op dezelfde manier benaderen. *Pedagogisch Actief!* gaat in deze uitgave uit van senior pedagogisch medewerkers die de pedagogisch medewerkers op locatie ondersteunen. Dat maakt dit werkboek in de eerste plaats interessant voor de (senior) pedagogisch medewerkers en hun locatiemanagers en het geeft tegelijkertijd pedagogisch medewerkers in opleiding een concreet beeld van de werkzaamheden op het kinderdagverblijf.

Om *Pedagogisch Actief!* te worden zijn er drie kernonderdelen van belang die onderling nauw samenhangen en los van elkaar ook niet effectief zijn. Daarnaast zijn er twee subonderdelen geformuleerd.

Kernonderdelen

1. De actieboeken *Pedagogisch Actief!* voor KDV en *Pedagogisch Actief!* voor BSO
2. De functie senior pedagogisch medewerker
3. Het activiteitenbeleid

Subonderdelen

1. Inrichtingsbeleid
2. Videowerkbegeleiding

Voor meer informatie over de methode *Pedagogisch Actief!* kunt u terecht met vragen bij onze pedagogisch medewerkers of de website www.pedagogischactief.nl bezoeken.

Inhoudsopgave

De ontwikkeling van het kind centraal	7
<i>Pedagogisch kwaliteitssysteem</i>	7
1. <i>De pedagogische doelen uit de Wet Kinderopvang zijn:</i>	7
<i>Basisdoel 1. Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid</i>	7
<i>Basisdoel 2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties</i>	8
<i>Basisdoel 3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties</i>	8
<i>Basisdoel 4. Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken</i>	9
<i>Ontwikkelingsgericht werken</i>	9
Kind volgsysteem	10
Spelen • ontdekken • groeien	10
Zeven uitgangspunten van Ontwikkelingsgericht Werken	10
Observeren en signaleren	10
Signalering zorgkinderen in de praktijk	11
Dagschema	12
<i>Baby's 0 – 6 maanden</i>	12
<i>Dagritme tot 6 maanden</i>	12
<i>Dagindeling baby's 6 maanden tot 1 jaar</i>	13
<i>Dagindeling 1 tot 4 jaar</i>	13
<i>Dienstroosters en drie-uursregeling kinderopvang</i>	15
Wennen	18
<i>Extern wenbeleid</i>	19
<i>Intern wenbeleid</i>	19
<i>Overdracht kinderdagverblijf naar de BSO</i>	19
<i>Pedagogische acties</i>	20
Positieve benadering	20
Versterken autonomie (zelfstandigheid)	20
Structuur en ritueel	20
Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)	21
Praten, uitleggen en luisteren	21
Ondersteunen van relaties tussen kinderen	21
Binnenkomst	22
<i>Afspraken over het ochtendaanbod</i>	22
<i>Pedagogische acties</i>	22
Positieve benadering	22
Versterken autonomie (zelfstandigheid)	23
Structuur en rituelen	23
Ondersteunen van relaties tussen kinderen	23
Overgangsmomenten	24
<i>Pedagogische acties</i>	24
Positieve benadering	24
Versterken autonomie (zelfstandigheid)	24

Structuur en rituelen	24
Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)	25
Praten, uitleggen en luisteren	25
Ondersteunen van relaties tussen kinderen	25
Eten en drinken	26
<i>Pedagogische acties</i>	27
Positieve benadering	27
Versterken autonomie (zelfstandigheid)	27
Structuur en rituelen	27
Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)	28
Praten en uitleggen	28
Ondersteunen van de relaties tussen kinderen	28
Voedingsmoment baby's	29
<i>Pedagogische acties</i>	29
Positieve benadering	29
Versterken autonomie (zelfstandigheid)	29
Structureren en rituelen	29
Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)	29
Praten, uitleggen en luisteren	30
Ondersteunen van de relaties tussen kinderen	30
Vrij spel	31
<i>Kleine Beer (dreumesgroep)</i>	31
<i>Baby Beer (babygroep)</i>	31
<i>Grote Beer (peutergroep)</i>	32
<i>Boven Beer (peutergroep)</i>	32
<i>Speelgoed</i>	32
<i>"Snoezel" ruimte/grond box</i>	32
<i>Onze tuin</i>	33
<i>Pedagogische acties</i>	33
Positieve benadering	33
Verstreken autonomie (zelfstandigheid)	33
Structuur en rituelen	33
Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)	34
Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)	34
Praten, uitleggen en luisteren	34
Ondersteunen van de relaties tussen kinderen	34
Verschonen, wc-bezoek, zindelijkheid	34
<i>Verzorging en hygiëne</i>	34
<i>Verzorgingsmateriaal</i>	35
Huidverzorgingsproducten	35
Luiers	35
Thermometer	35
Eigen mandje	35
<i>Zindelijkheidstraining</i>	35
<i>Pedagogische acties</i>	36
Positieve benadering	36
Versterken autonomie (zelfstandigheid)	36

Structuur en rituelen	36
Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)	36
Praten, uitleggen en luisteren	37
Ondersteunen van relaties	37
Activiteiten	38
<i>Activiteiten</i>	38
<i>Doen Kids</i>	38
<i>Open deuren beleid</i>	38
<i>Samenspel</i>	39
<i>Sport en beweging</i>	39
<i>Pedagogische acties</i>	40
Positieve benadering	40
Versterken autonomie (zelfstandigheid)	40
Structuur en rituelen	40
Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)	40
Praten, uitleggen en luisteren	41
Ondersteunen van relaties tussen kinderen	41
Begeleiden naar bed, uit bed en opblijven	42
<i>Pedagogische acties</i>	42
Positieve benadering	42
Versterken autonomie (zelfstandigheid)	42
Structuur en rituelen	43
Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)	43
Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)	43
Eind van de middag	44
<i>Overdrachten</i>	44
<i>Afspraken over het einde van de middag</i>	44
<i>Pedagogische acties</i>	44
Positieve benadering	44
Versterken autonomie (zelfstandigheid)	45
Structuur en rituelen	45
Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)	45
Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)	45
Praten, uitleggen en luisteren	46
Kleine uitstapjes	47
<i>Pedagogische acties</i>	47
Positieve benadering	47
Versterken autonomie (zelfstandigheid)	47
Structuur en rituelen	48
Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)	48
Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)	48
Praten, uitleggen en luisteren	48
Ondersteunen van relaties tussen kinderen	48
ONZE WERKWIJZE	49
<i>Stamgroepen</i>	49
<i>Extra dagdelen</i>	50

DE RUIMTES	51
<i>Onze stamgroepsruimtes</i>	51
DE PEDAGOGISCH MEDEWERKERS	52
<i>Vaste-gezichten criterium</i>	52
<i>Mentorschap</i>	53
Verantwoordelijkheden en taken van de Mentor	53
<i>Babyspecialisten</i>	54
<i>Vierogenprincipe en de achterwachtregeling</i>	54
<i>Ondersteuning</i>	55
Beleidsmedewerker	55
Pedagogisch coach	55
Senior pedagogisch medewerker	56
Pedagogisch medewerker als ondersteuning	56
Stagiaires	57
Groepshulp	57
<i>Personenregister en VOG</i>	58
<i>Voertaal</i>	58
OUDERBELEID	59
<i>Klachtenreglement</i>	59
Onafhankelijke begeleiding	59
Externe klachtenregeling	60
<i>Oudercommissie</i>	60

De ontwikkeling van het kind centraal

Om de pedagogische kwaliteit op de groepen te waarborgen, werken wij volgens de pedagogische basisdoelen uit de wet kinderopvang. De inspectie Kinderopvang van de GGD inspecteert ieder kinderdagverblijf op deze vier basisdoelen om te beoordelen of aan deze minimale eisen wordt voldaan.

De Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) is op 1 januari 2018 in werking getreden. De Wet IKK verbetert de kwaliteit en de toegankelijkheid van de kinderopvang. De pedagogische doelen zijn nader uitgelegd en vastgelegd in de wet- en regelgeving. De uitwerking verduidelijkt de betekenis van verantwoorde kinderopvang en biedt een kader bij het pedagogisch beleid en de praktijk. Bovendien biedt de uitwerking een kader voor het toezicht. Er zijn een zestal interactieve vaardigheden bestaande uit de drie basale vaardigheden en de drie educatieve vaardigheden. Bij het nader uitleggen en vaststellen van de 4 pedagogische basisdoelen in de Wet Kinderopvang, zijn deze interactievaardigheden opgenomen.

Pedagogisch kwaliteitssysteem

Begin 2018 zijn wij gestart met 'Pedagogisch actief'. Deze methode biedt tools en kaders waarin pedagogische acties zijn beschreven. Het zorgt ervoor dat alle pedagogisch medewerkers niet alleen hetzelfde denken maar ook hetzelfde doen. Omdat niet alle kinderen en pedagogisch medewerkers hetzelfde zijn, is juist binnen deze methode de mogelijkheid om daar je eigen invulling aan te geven. De interactievaardigheden uit de Wet IKK komen overeen met de Pedagogische Uitgangspunten uit de methode *Pedagogisch Actief!*

Interactievaardigheden	Pedagogische Uitgangspunten (Pedagogisch Actief)
De drie basale vaardigheden	
Sensitieve responsiviteit	Positieve benadering
Respect voor autonomie	Versterken autonomie (zelfstandigheid)
Structuur en grenzen stellen	Structuur en rituelen
De drie educatieve vaardigheden	
Praten & uitleggen,	Praten, uitleggen en luisteren
Ontwikkelingsstimulering	Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)
Begeleiden van interacties	Ondersteunen van de relaties tussen kinderen

1. De pedagogische doelen uit de Wet Kinderopvang zijn:

Basisdoel 1. Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid

Dit houdt in dat er op een **sensitieve en responsieve (positieve benadering)** manier met kinderen wordt omgegaan, **respect voor de autonomie** van kinderen wordt getoond en **grenzen** worden gesteld aan en **structuur** wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;

Riksen-Walraven stelt dat het opvoedingsdoel "ervaren van emotionele veiligheid" basaal is. Een kind dat zich niet veilig voelt in een omgeving, is niet in staat om indrukken, ervaringen op te nemen en staat minder open voor speelgoed of leren van nieuwe vaardigheden. Alle energie gaat zitten in het op je hoede zijn. Voor met name jonge kinderen is het zich veilig en beschermd voelen een

basisbehoefte. Het gevoel van veiligheid in de kinderopvang wordt mede bepaald door de pedagogische medewerkers, de ruimte/omgeving en het contact met andere kinderen.¹

In de hoofdstukken hieronder beschrijven wij bij het pedagogische uitgangspunt *Positieve benadering* hoe de pedagogisch medewerker ervoor zorgt dat zij kinderen een gevoel van emotionele veiligheid biedt.

Basisdoel 2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties

Dit houdt in dat kinderen **spelenderwijs** worden uitgedaagd in de **ontwikkeling** van hun **motorische vaardigheden, cognitieve**

vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, om kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving;

Met het begrip persoonlijke competentie wordt een breed scala van persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit geclusterd. Dit stelt een kind in staat om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Van belang is om kinderen de mogelijkheid te bieden om vaardigheden onder de knie te krijgen en zelfvertrouwen op te bouwen.

Ontwikkelen van de persoonlijke competenties binnen een groep leren kinderen met- en van elkaar. Pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen in het oefenen van de persoonlijke mogelijkheden. We leren de kinderen om te gaan met emotie en gedrag van zichzelf en van anderen. De groep is ook een sociale leeromgeving voor het kind. Het leren omgaan met 'een deel van de groep zijn', waarbij het delen, wachten, aanpassen, elkaar helpen en het verschil tussen het kleinste en grootste kind spelen een belangrijke rol in de individuele ontwikkeling van het kind.

In de hoofdstukken hieronder beschrijven wij bij de pedagogische uitgangspunten *versterken autonomie (zelfstandigheid), Kansen grijpen en -creëren (ontwikkelingsstimulering)* hoe de pedagogisch medewerker ervoor zorgt dat kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden.

Basisdoel 3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties

Dit houdt in dat kinderen worden **begeleid** in hun **interacties**, waarbij hen **spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden** worden bijgebracht, om kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger **relaties** met anderen op te **bouwen en te onderhouden**;

Het begrip sociale competentie omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De interactie met leeftijdsgenoten, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale competenties.⁴

De pedagogisch medewerker draagt er zorg voor dat de nieuwe en jongste kinderen rustig kunnen wennen en geeft de oudste kinderen de ruimte om nieuwe dingen te ontdekken of de jongste kinderen te helpen. De pedagogisch medewerker heeft oog voor en speelt in op emotionele gebeurtenissen in de groep of in het gezin van het kind. De pedagogisch medewerker laat sociaal voorbeeldgedrag zien en bevordert de interacties tussen de kinderen.

---

¹ Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang, Marianne Riksen- Walraven, Amsterdam 2000

In de hoofdstukken hieronder beschrijven wij bij het pedagogisch uitgangspunt *ondersteunen van de relaties tussen kinderen* hoe de pedagogisch medewerker ervoor zorgt dat kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht.

Basisdoel 4. Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken

Kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de **algemeen aanvaarde waarden en normen** in de samenleving met het oog op een **respectvolle omgang** met anderen en een **actieve participatie** in de maatschappij. Het leren wat wel en niet mag en hoe je sociaal acceptabel hoort te gedragen. Het kinderdagverblijf Future Kids is een bredere samenleving dan het gezin van het kind, waar het kind in aanraking komt met andere aspecten van de cultuur en met de diversiteit die onze samenleving kenmerkt. Spelenderwijs wordt er in de dagelijkse omgang geprobeerd de kinderen bij te brengen hoe zij in een groepsverband kunnen functioneren. De pedagogisch medewerkers laten de kinderen kennismaken met grenzen, normen en waarden maar ook met de gebruiken en omgangsvormen in onze samenleving. Zowel in het kringgesprek als tijdens het spelen in kleinere groepjes wordt aandacht besteed aan het verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties zoals leuke, spannende of vervelende dingen. Wij geloven in sociale veiligheid. Daarom laten de pedagogisch medewerkers zien hoe wordt omgegaan met storend gedrag in relatie tot wat acceptabel, tolereerbaar en handelbaar is binnen de groep. De brug tussen de thuissituatie en de opvang, kan voor dit aspect een belangrijke rol spelen. Kennismaken van elkaars socialisatie, normen en waarden van een kind biedt veiligheid. 'Ik mag er zijn ongeacht mijn achtergrond'.

In de loop van het derde levensjaar gaan leeftijdgenoten een grote rol spelen in het omgaan met elkaar. In het derde levensjaar ontwikkelen kinderen het vermogen zich aan te passen aan eisen die opvoeders aan hen stellen, eerder dan dit is het niet mogelijk. Kinderen moeten juist nu worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met algemeen aanvaardbare normen en waarden. Dit betekent ook respect voor elkaars verschillen. Om ervoor te zorgen dat een kind een goed zelfbeeld ontwikkeld, wordt ieder kind gezien voor wie hij is en gerespecteerd. De pedagogisch medewerker speelt een belangrijke rol in het uitdragen hiervan. Iedereen is gelijk en iedereen telt mee, maar ook ieder kind is uniek. Kennismaken met elkaars verschillen, zorgt voor beter begrip voor elkaar en nieuwsgierigheid zorgt voor een prikkel om elkaar te leren kennen en zo elkaar beter te begrijpen. Zo wordt er een gevoel van veiligheid bij het kind gecreëerd.

De pedagogisch medewerker is zich hier bewust van en ziet de verschillen als een verrijking voor de groep. Zo wordt dit ook aan de kinderen overgedragen. De pedagogisch medewerker observeert haar groep en houdt nauwlettend in de gaten dat kinderen niet worden buitengesloten. De pedagogisch medewerker laat voorbeeldgedrag zien.

Ontwikkelingsgericht werken

Ontwikkelingsgericht werken is een manier waarop wij met kinderen omgaan. Het stelt de interesses, behoeften en ontwikkeling van kinderen centraal. Wij creëren volop kansen voor kinderen en bieden hen uitdaging. Kinderen kunnen zich optimaal ontwikkelen als ze zich emotioneel vrij en vertrouwd voelen, nieuwsgierig zijn en zelfvertrouwen hebben. Onze pedagogisch medewerkers spelen hierbij een belangrijke rol. Zij zorgen ervoor dat kinderen zich thuis voelen op de locaties. Door met persoonlijke aandacht en respect naar kinderen te kijken en in te spelen op hun interesses en behoeften.

Het is belangrijk om te weten wat een kind moet kunnen bij aanvang van groep 1. Dit ligt vast in het SLO (nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, 2012), die wij gebruiken bij ons werk. Het SLO zijn beheersingsdoelen. Met deze doelen kunnen wij de doorgaande lijn versterken en op die manier bijdragen aan het verlaan van de onderwijs drempels.

Het SLO beschrijft doelen op de volgende ontwikkelingsgebieden:

- Taal: mondelinge taalvaardigheid, ontluikende en beginnende geletterdheid
- Rekenen: getallen, meten, meetkunde
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: zelfbeeld/ identiteit, zelfstandigheid, sociaal gedrag/ sociale vaardigheid, werkhouding en concentratie
- Motoriek: groot (grof), klein (fijn)

Kind volgsysteem

Wij maken gebruik van het digitaal volgsysteem KIJK! Deze ondersteunt ons bij het nog beter in kaart brengen en volgen van de ontwikkeling van de kinderen, die gebruik maken van ons kinderdagverblijf.

<https://www.bazalt.nl/expertise-kijk>

Spelen • ontdekken • groeien

Een kind ontwikkelt zich van nature op zijn of haar eigen manier. Ieder kind heeft heel veel mogelijkheden in zich om van alles te kunnen leren. Door te spelen kunnen kinderen zelf ervaren en zelf ontdekken. Voor kinderen is het dé manier om te groeien. Wij spelen met hen mee en bieden hen uitdagende opvang op onze locaties. We willen dat zowel binnen als buiten alle ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Dat kinderen bijvoorbeeld in de natuur bezig zijn, lichamelijk hun energie kwijt kunnen, liedjes zingen, voorgelezen worden, kunnen kleien en tekenen, proefjes uitproberen maar ook dat ze alléén kunnen spelen of samen met anderen. Wachten op je beurt bij een spelletje, spelregels leren, heerlijk onderuit zitten bij een poppenkast of zelf actief aan de slag door een taartje te bakken. Door deze veelheid aan ervaringen ontwikkelen kinderen hun persoonlijke competenties.

Zeven uitgangspunten van Ontwikkelingsgericht Werken

1. Werken vanuit wat kinderen al kunnen.
2. Een kind ontwikkelt zichzelf in relatie tot de omgeving.
3. Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo.
4. Activiteiten, die kinderen aanspreken en uitdagen, stimuleren de ontwikkeling van een kind.
5. De ontwikkeling vindt plaats binnen een sociaal-culturele context: kinderen leren rekening houden met elkaar en respect te hebben voor elkaar.
6. De pedagogisch medewerker speelt adequaat in op de behoeften en mogelijkheden van ieder kind.
7. Sociale contacten en met elkaar communiceren zijn onmisbaar bij de ontwikkeling.

Observeren en signaleren

Door training en ervaring kan de pedagogisch medewerker problemen en afwijkend gedrag van kinderen signaleren. Na observeren en het verzamelen van signalen worden de ouders hierover ingelicht. Wij maken bij het observeren gebruik van de lijsten uit het boek Kijk! 0-4 jaar, zodat wij richtlijnen hebben waar wij bij het observeren op moeten letten.

In een observatie wordt een helder en duidelijk beeld beschreven van het kind. Een kind dat zich prettig en op zijn gemak voelt is open, nieuwsgierig, levenslustig, tevreden, ontspannen, vol zelfvertrouwen en evenwichtig. Dit proberen we te blijven stimuleren.

Soms, door verschillende redenen, verloopt de ontwikkeling van het kind niet goed. De ontwikkeling kan door omgevingsfactoren, karakter of (medische) afwijking een achterstand oplopen. Kinderen kunnen dit op verschillende manieren laten zien. Kenmerken kunnen zijn: gesloten, afwerend, lusteloos, ontevreden, gespannen, onzeker of onevenwichtig gedrag. Het observeren van het welbevinden en betrokkenheid van het kind kan een goed instrument zijn om het functioneren van het kind op de dagopvang beter en prettiger te laten verlopen. De mentor van het kind informeert, samen met de senior pedagogisch medewerker, de ouders voorzichtig en zorgvuldig over haar zorgen betreffende hun kind en bespreekt eventueel een stappenplan/plan van aanpak die hen kan helpen de weg te vinden naar deskundige hulp. Het gesprek met ouders vindt minimaal 1 keer per jaar plaats. Bij dringende zorgen op het gebied van de ontwikkeling, worden ouders eerder of meerdere malen uitgenodigd voor een gesprek. Het doel van het gesprek, wordt zorgvuldig voorbereid, waarbij de betrokkenheid van ouders centraal staat. De mentor en senior pedagogisch medewerker houdt hierover nauw contact met het management.

Signalering zorgkinderen in de praktijk

De verantwoordelijkheid van signalering ligt bij de mentor van het kind, zij is ook aanspreekpunt voor zowel directe collega's als voor ouders. Hierin wordt zij ondersteund door de senior pedagogisch medewerker, oftewel de spm'er. Deze neemt de verantwoordelijkheid over zodra er verdere stappen ondernomen moeten worden (zie stap 2).

1. De pedagogisch medewerker maakt zich zorgen over een kind

- ✓ Waarover maak je je zorgen?
- ✓ Het kind observeren en observaties vastleggen d.m.v. het bijhouden van een logboek.
- ✓ Zorgen delen en bespreken met collega pedagogisch medewerkers en spm'er.
- ✓ Observaties in een (verkennd) gesprek voorzichtig voorleggen aan de ouders in overleg en met ondersteuning van de spm'er.

2. Handelingen senior pedagogisch medewerker

- ✓ Inschakelen deskundigen: medewerker van het Jeugdteam van het CJG²
- ✓ Eventueel inschakelen deskundige/pedagoge voor gerichte observatie. Dit met toestemming van ouders.
- ✓ Contact onderhouden met ouders.
- ✓ Ontwikkelingen en contacten vastleggen in rapportage.
- ✓ Opstellen plan van aanpak/stappenplan, dit in overleg met deskundige en werkbegeleiders.

3. Plan van aanpak

- ✓ Observaties en informatie vastleggen
- ✓ Verzamelen gegevens over probleem/zorg - Jeugdteam
- ✓ Benaderen deskundigen betreffende voortgang/oplossing
- ✓ Overleggen met ouders
- ✓ Eventuele mogelijkheid doorverwijzing aangeven in samenwerking met het Jeugdteam van CJG. Zij verwijzen door naar externe hulpinstanties.

<https://www.cjgdenhaag.nl/meer-hulp/gezinscoach/jeugdteam>

4. Nazorg

- ✓ Specifieke informatie doorgeven in overdracht naar basisonderwijs

---

² CJG staat voor Centrum voor Jeugd en Gezin

- ✓ Ook zorg-documentatie aan ouder meegeven.
- ✓ Bespreken bij 'warme overdracht'- netwerkbijeenkomsten leerkracht basisonderwijs met IB-ers³.
- ✓ Bij informatievraag zorginstelling: informatie doorgeven - CB zorgdocumentatie en observatieformulier.

Dagschema

Ons kinderdagverblijf heeft drie verschillende dagindelingen. Eén dagindeling voor baby's tot 6 maanden en één dagindeling voor baby's van 6 tot 1 jaar en één dagindeling voor de kinderen van 1 tot 4 jaar.

Bij Kinderdagverblijf Future Kids kunnen kinderen opgevangen worden vanaf 6 weken oud. De meeste jonge baby's hebben nog niet echt een ritme. De jongste baby's volgen wij vooral in hun eigen behoefte. In overleg met de ouders bespreken wij de wensen. Het geven van flesvoeding kan op verzoek ('on demand') gebeuren.

De in het blauw geschreven situaties in de hieronder beschreven dagritmes komen uit het werkboek Pedagogisch Actief!

Baby's 0 – 6 maanden

Vanaf een maand of 4 vinden de meeste baby's het prettig om wat meer structuur aangeboden te krijgen. Kinderen van deze leeftijd hebben gemiddeld nog 3 slaapjes nodig. De dagindeling voor deze baby's ziet er als volgt uit. 'On demand' kinderen krijgen hun flesjes op eigen tijden:

Dagritme tot 6 maanden

Bij baby's volgen wij het ritme van het kind zelf. Het gaat om de voeding en het slaapritme. Het kind slaapt naar behoefte en drinkt fles met melk ongeveer om de 3 a 4 uur. In overleg met de ouders wordt het schema aangepast. Geleidelijk zal het dagritme veranderen.

07:30-9:00	<i>Binnenkomst</i> Kinderen worden gebracht, en alle belangrijke punten worden met de ouders besproken en genoteerd (voeding, slaapjes, evt. Bijzonderheden) Inloop + vrijspelen.
09:00	<i>Overgangsmoment opruimen</i> <i>Ochtendritueel Eten en drinken</i> Aan tafel voor een ontbijt. (brood, pap)
10:00-11:00	<i>Verschonen/ wc-bezoek</i> Verschonen, omkleden en naar bed
12:00	<i>Lunch</i> Aan tafel voor een vers groentehapje.
12:30-14:00	<i>Vrij spel/ begeleide activiteiten</i> Activiteit/vrij spelen.

³ IB-er is de afkorting voor intern begeleider.

14:00-16:00	<i>Verschonen</i> <i>Naar bed begeleiden</i> Verschonen, omkleden naar bed
15:00-16:00	<i>Uit bed begeleiden</i> <i>Verschonen</i> Kinderen die uit bed komen krijgen aan tafel een vers fruithapje en drinken
17:00-18:00	<i>Vrij spel/ begeleide activiteit binnen of buiten</i> <i>Naar huis</i> Vrij spelen/Ophaal moment

Dagindeling baby's 6 maanden tot 1 jaar

Elk kind ontwikkelt zich in een eigen tempo en daarbij een eigen behoefte, benaderen wij de kinderen op individueel niveau. Dit houdt in dat wij ons aanpassen aan de voedings- en slaapschema's zoals de kinderen dat thuis gewend zijn. Indien uw kindje hieraan toe is, zal het langzamerhand de dagindeling van de groep gaan volgen.

07:30-9:00	<i>Binnenkomst</i> Kinderen worden gebracht, en alle belangrijke punten worden met de ouders besproken en genoteerd (voeding, slaapjes, evt. Bijzonderheden) Inloop + vrijspelen.
09:00	<i>Overgangsmoment opruimen</i> <i>Ochtendritueel Eten en drinken</i> Aan tafel voor een ontbijt. (brood, pap)
10:00-11:30	<i>Verschonen/ wc-bezoek</i> Verschonen daarna tijd voor een activiteit
12:00	<i>Lunch</i> Aan tafel voor een vers groente hapje.
12:30-15:00	<i>Overgangsmoment</i> <i>Verschonen</i> <i>Naar bed begeleiden</i> Verschonen, omkleden en naar bed.
15:00	<i>Uit bed begeleiden</i> <i>Verschonen</i> <i>Middagritueel eten en drinken</i> Verschonen en dan aan tafel voor een vers fruithapje.
16:00-18:00	<i>Verschonen</i> <i>Vrij spel/ begeleide activiteit binnen of buiten</i> Verschonen en vrijspelen/activiteit op de groep.
17:00-18:00	<i>Naar huis</i> Ophaal moment

Dagindeling 1 tot 4 jaar

Op de babygroep past de pedagogisch medewerker zich aan, aan het ritme van de baby's. Echter, op de dreumesgroep is al meer sprake van een dagritme. *Zie tabel*

Zoveel mogelijk naar buiten en elke dag voorlezen zijn onderdelen van het dagritme! Om het dagritme extra te benadrukken wordt gebruik gemaakt van dagritme kaarten. Zo krijgen de kinderen ook een fysiek beeld van het dagritme.

07:30-9:00	<p><i>Binnenkomst</i></p> <p>Kinderen worden gebracht, en alle belangrijke punten worden met de ouders besproken en genoteerd en mogen vrijspelen in de speciaal ingerichte speelhoeken totdat alle kinderen binnen zijn en het groepsprogramma start. Ontbijt wordt aangeboden aan de kinderen die nog niet hebben gegeten thuis. Inloop + vrijspelen.</p>
09:00	<p><i>Overgangsmoment opruimen</i> <i>Ochtendritueel Eten en drinken</i></p> <p>Vorbereiding ontbijten: eerste verschoonronde/ zindelijkheidstraining, handjes worden gewassen en kinderen gaan aan tafel.</p> <p>Tijd voor ontbijt! De kinderen krijgen een boterham met beleg. Ook worden er wat minder zware producten aangeboden zoals: crackers, ontbijtkoek, rijstwafel etc. De kinderen drinken standaard melk, thee of water bij het ontbijt. Het ontbijt is tevens een vast voorleesmoment.</p>
10:00-11:30	<p><i>Verschonen/ wc-bezoek</i> <i>Vrij spel binnen of buiten</i> <i>Begeleide activiteit</i></p> <p>Vaak is dit een knutselactiviteit of andere groepsactiviteit. Ook is op dit moment ruimte voor individuele begeleiding/aandacht.</p>
11:00	<p><i>Overgangsmoment opruimen</i> <i>Ochtendritueel Eten en drinken</i></p> <p>Vorbereiding warme maaltijd: verschoonronde/zindelijkheidstraining, handjes wassen en deels uitkleden.</p> <p>De warme maaltijd! Dagelijks koken wij een warme maaltijd welke zoveel mogelijk gebaseerd is op de schijf van 5. Het kan gaan om pasta, rijst of aardappel maaltijden gecombineerd met groenten en vis/(halal)vlees, maar ook om verse soepen zoals bijvoorbeeld groente of linzensoep. Kinderen drinken water of licht aangelengde siroop bij de maaltijd. Vers, smakelijk en hygiënisch zijn onze uitgangspunten.</p>
12:00-15:00	<p><i>Overgangsmoment</i> <i>Verschonen/ wc-bezoek</i> <i>Naar bed begeleiden</i></p> <p>Omkleden en naar bed.</p>
15:00	<p><i>Overgangsmoment</i> <i>Verschonen/ wc-bezoek</i></p> <p>Uit bed begeleiden</p> <p>Kinderen worden uit bed gehaald, verschoond/zindelijkheidstraining en opgefrist (haartjes kammen). Kinderen gaan aan tafel.</p> <p><i>Middagritueel</i> <i>Eten en drinken</i></p> <p>Tijd voor fruit! Aan tafel wordt vers fruit geschild. Dit is altijd een combinatie van 3 verschillende soorten fruit waarbij zoveel mogelijk gevarieerd wordt. Naast het fruit krijgen de kinderen nog een licht product aangeboden zoals een cracker. Kinderen drinken water bij het fruit.</p>
16:00:18:00	<p><i>Vrij spel binnen of buiten</i> <i>Begeleide activiteit</i></p>
17:15	

	<p>Middagactiviteit: vaak is dit een bewegingsactiviteit, buitenactiviteit of andere activiteiten gericht op de ontwikkeling van het kind: denk aan puzzelen en aanleren van kleuren, vormen, voorwerpen, dieren etc..</p> <p><i>Middagritueel</i> <i>Eten en drinken</i></p> <p>Kleine snack eten: om de dag af te sluiten met iets lekkers!</p>
17:00-18:00	<p><i>Naar huis</i></p> <p>Kinderen worden opgehaald en mogen vrijspelen in de speciaal ingerichte speelhoeken. Er wordt een uitgebreide overdracht gedaan aan de ouders.</p>

Dienstroosters en drie-uursregeling kinderopvang

De Wet Kinderopvang staat toe dat er op vastgestelde momenten minder beroepskrachten aanwezig zijn. Bij tien aaneengesloten openingsuren mogen de beroepskrachten maximaal 3 uur per dag alleen staan op de groep met een kind aantal boven het wettelijk vastgesteld kindratio. Het is per januari 2018 wettelijk verplicht hier duidelijk inzicht aan te geven.

Kinderdagverblijf Future Kids heeft ruime openingstijden en is dagelijks open vanaf 07:30 in de ochtend tot 18:00 in de avond. Wij werken met verschillende diensten. Zo hebben wij een opendienst die start om 07:20, tussendienst die start om 07:30 en sluitdienst die start om 08:00. Iedere dienst werkt door tot hoe laat dit nodig is voor de BKR. Vaak is dit geen standaard diensttijd van 8 uur, maar net iets langer. Een pedagogisch medewerker werkt dus door totdat het kind aantal zodanig is dat zij naar huis kan. Omdat onze alle diensten kort op elkaar volgen is de regelmaat dat het niet voorkomt dat medewerkers in de ochtend alleen met een te groot kind aantal staan. Wij maken gebruik van de drie-uursregeling tijdens onze gebruikelijke pauzetijden.

Bij kinderdagverblijf Future Kids geven wij als volgt invulling aan de drie-uursregeling:

Groep:	Baby Beer
Leeftijd:	0-2 jaar
Aantal kinderen:	maximaal 10 kinderen
Aantal beroepskrachten:	2 beroepskrachten. In geval van meer 0-jarige 3 pm'ers
<p>2 beroepskrachten;</p> <p>pm 1 van 07:20 tot 17:20; pauzetijd van 1 uur tussen 12:00 en 14:00 (opendienst en tussendienst gaan meestal van 12:00 tot 13:00)</p>	

pm 2 van 8:00 tot 18:00; pauzetijd van 1 uur tussen 12:00 en 14:00 (late dienst gaat meestal van 13:00 tot 14:00)

*in uitzonderlijke gevallen werkt er een 3de pm'er op de groep die nodig is voor de BKR. De pauzetijd blijft dan 1 uur per medewerker maar dan tussen 12:00 en 15:00.

Groep: Kleine Beer

Leeftijd: 1-3 jaar

Aantal kinderen: maximaal 11 kinderen

Aantal beroepskrachten: 2 beroepskrachten. Bij meer 1-jarige 3 pm'ers

2 beroepskrachten;

pm 1 van 07:20 tot 17:20; pauzetijd van 1 uur tussen 12:00 en 14:00 (opendienst en tussendienst gaan meestal van 12:00 tot 13:00)

pm 2 van 8:00 tot 18:00; pauzetijd van 1 uur tussen 12:00 en 14:00 (late dienst gaat meestal van 13:00 tot 14:00)

*in uitzonderlijke gevallen werkt er een 3de pm'er op de groep die nodig is voor de BKR. De pauzetijd blijft dan 1 uur per medewerker maar dan tussen 12:00 en 15:00.

Groep: Grote Beer

Leeftijd: 2-4 jaar

Aantal kinderen: maximaal 12 kinderen

Aantal beroepskrachten: maximaal 2 beroepskrachten

2 beroepskrachten;

pm 1 van 07:20 tot 17:20; pauzetijd van 1 uur tussen 12:00 en 14:00 (opendienst en tussendienst gaan meestal van 12:00 tot 13:00)

pm 2 van 8:00 tot 18:00; pauzetijd van 1 uur tussen 12:00 en 14:00 (late dienst gaat meestal van 13:00 tot 14:00)

*in uitzonderlijke gevallen werkt er een 3de pm'er op de groep die nodig is voor de BKR. De pauzetijd blijft dan 1 uur per medewerker maar dan tussen 12:00 en 15:00.

Groep: Boven Beer
Leeftijd: 3-4 jaar
Aantal kinderen: maximaal 7 kinderen
Aantal beroepskrachten: 1 beroepskracht

1 beroepskrachten;

pm 1 van 08:00 tot 18:00; pauzetijd van 1 uur tussen 12:00 en 14:00

*groep wordt tijdens pauze van pm1 overgenomen door een medewerker die boventallig staat zoals de groepsondersteuner of BBL'er.

Wanneer het voorkomt dat er bij Kinderdagverblijf Future Kids op elke groep maar 1 leidster nodig is, dan worden de pauzes tussen de volgende groepen afgewisseld;

Baby beer samen met de kleine beer

In de categorie van 0 tot 2 jaar mogen 2 beroepskrachten tot en met 8 kinderen opvangen.

In de categorie van 0 tot 3 jaar mogen 2 beroepskrachten tot en met 10 kinderen opvangen.

**Middag
(pauzes)**

12.00-14.00u

2 pm'ers 12.00 tot 13:00 en 13:00 tot 14:00 (we wijken 2 uur af)

Grote beer samen met de boven beer

In de categorie van 2 tot 4 jaar mogen 2 beroepskrachten tot en met 16 kinderen opvangen.

**Middag
(pauzes)**

12.00-14.00u

2 pm'ers 12.00 tot 13:00 en 13:00 tot 14:00 (we wijken 2 uur af)

Welke pedagogische afwegingen gelden hierbij

De pauze wordt door de pedagogisch medewerkers genomen wanneer er geen drukke momenten zijn. Er wordt rekening gehouden met de flesvoedingen die rond het middaguur gegeven worden en met de slaaptijden van de aanwezige kinderen. Wanneer op de peutergroep de kinderen in bed aan het keten zijn en bijvoorbeeld pas later in slaap vallen, gaat de eerste pedagogisch medewerker pas met pauze wanneer het rustig is op de slaapkamer en de meeste kinderen in slaap gevallen zijn. Er kan ook besloten worden dat de pauzes eerder beginnen wanneer de verwachting is dat de kinderen kort zullen slapen. De pedagogisch medewerkers kennen de kinderen en kunnen hier veelal op anticiperen.

Hoe aandacht wordt besteed aan de behoeften van het kind als er minder beroepskrachten worden ingezet:

Wanneer een pedagogisch medewerker alleen staat op de groep (bijvoorbeeld tijdens de breng- en haalmomenten), zorgt de aanwezige pedagogisch medewerker dat ze overzicht houdt en de kinderen individueel kan zien. Dit doet ze bijvoorbeeld door een activiteit aan tafel aan te bieden. Zo kan ze haar aandacht tussen de kinderen verdelen, houdt ze de groepsruimte geordend en overzichtelijk. Een rommelige groepsruimte zorgt vaak ook voor onrustige kinderen. Tussen de middag liggen de meeste kinderen te slapen. Sommige oudere peuters gaan ook nog even rusten. Ze liggen dan op een matrasje/ stretcher met een dekentje en mogen een boekje lezen of even uitrusten. Andere doen onder begeleiding van de pedagogisch medewerker een activiteit aan tafel. Er is tijd en aandacht voor activiteiten die kinderen voorbereiden op de overgang naar de basisschool. Bijvoorbeeld het rijgen van een kralenketting. Er kan een rustgevende muziek of een verhaal opgezet worden waar kinderen in alle rust aandachtig naar kunnen luisteren. De pedagogisch medewerkers van de verschillende groepen kunnen elkaar ook ondersteunen wanneer van de BKR wordt afgeweken. Bijvoorbeeld wanneer een van de pedagogisch medewerkers naar het toilet moet. Ook kan aan de 'groepsondersteuner' gevraagd worden om even de groep over te nemen. Daarnaast kunnen de kantoormedewerkers op de groep ondersteunen tijdens de pauzes wanneer het ineens erg druk is. Zo kan de aanwezige pedagogisch medewerker voldoende aandacht blijven geven aan de behoefte per kind tijdens de pauzes van de collega's.

Zwangerschap

Bij kinderdagverblijf Future Kids komt het zo nu en dan voor dat er een pedagogisch medewerker in verwachting is. Pedagogisch medewerkers die in verwachting zijn hebben recht op twee uur pauze per dag. Als er twee pedagogisch medewerkers op de groep staan (waarvan 1 in verwachting is) die om en om met pauze gaan wijken we tijdens de pauzes al drie uur af van het kindratio. Om ervoor te zorgen dat we in de pauze maar twee uur afwijken van het kindratio ondersteunen kantoor medewerkers, groepsondersteuners of gediplomeerde groepshulpen op de groep tijdens de pauzes. We zetten alleen personeel in, die ook gekwalificeerd zijn om op de groep te staan. Dus met minimaal PW3 niveau of gespecialiseerd PW.

Wennen

Wij hebben het wenbeleid onderverdeeld in extern en intern wenbeleid.

Onder extern wenbeleid, verstaan we het volgende;

- Een kind komt nieuw bij ons op het kinderdagverblijf.

Onder interne wenbeleid verstaan we het volgende;

- Een kind gaat intern naar de volgende/ andere groep.
- Een kind gaat intern van de dagopvang van de buitenschoolse opvang.

Extern wenbeleid

Dit wil zeggen het wennen van nieuwe kinderen op onze kinderopvang.

De eerste dagen dat een kind naar een nieuwe opvang gaat, is zeer belangrijk voor een kind. Wij doen onze uiterste best om het kind de zorg en aandacht te geven die het deze eerste dagen nodig heeft zodat het kind zich snel **emotionele veilig** kan voelen bij ons op de opvang.

Ook voor ouders heeft het starten op een nieuwe opvang een grote impact. Ouders moeten de groepsleiding leren kennen en vertrouwen krijgen. Op de eerste wendag of tijdens de intake wordt aan de nieuwe kinderen vermeld wie hun mentor zal zijn. De mentor van het kind neemt de eerste periode ruim de tijd om ouders aan te geven hoe de opvang dag is verlopen.

Om nieuwe ouders en hun kind de zorg en aandacht te kunnen geven die nodig is, spreken wij bij de intake een wenperiode af. Wenkinderen worden meegeteld in de BKR. Gemiddeld worden er 2 wendagen afgesproken met een opbouw in tijd. Deze wenperiode kan in overleg aangepast worden aan de behoefte van het kind. Het ene kind heeft langer de tijd nodig om op de opvang te wennen dan het andere kind. Wanneer wij merken dat het kind tijdens de wendag moe wordt of het wennen te lang duurt, zal de mentor de ouders bellen om te vragen of zij hun kindje op kunnen halen. Wij vinden het belangrijk dat de eerste dagen het kindje een positieve ervaring heeft op de opvang en proberen hierbij de dag plezierig af te sluiten.

Intern wenbeleid

De indeling van onze groepen is zo dat er vrijwel dagelijks contact is met de kinderen onderling. Ook worden er regelmatig activiteiten georganiseerd waarbij alle kinderen, mits de leeftijd het toelaat, worden betrokken. Het kan hierbij gaan om b.v. een bewegingsactiviteit buiten of een winterdiner. De kinderen kennen de pedagogisch medewerkers en de kinderen uit andere groepen vaak al goed, op het moment dat er besloten wordt om de kinderen over te laten gaan naar een andere stamgroep. Eerst wordt dit intern uitvoerig besproken, als besloten wordt dat een kind hier klaar voor is, of dat het in het voordeel is voor een kind om over te gaan, dan wordt dit met de ouders besproken en kijken we naar de geschikte momenten voor het kind om met de andere stamgroep mee te doen. Dit proces proberen wij geleidelijk te laten verlopen en evalueren dan of het kind gereed is om geheel over te stappen naar een andere stamgroep. Meer informatie over dit proces is te vinden in ons **doorstroombeleid**.

Overdracht kinderdagverblijf naar de BSO

Bij het doorstromen van kinderen van onze kinderdagverblijf groepen naar de basisscholen en onze BSO groep, zorgt de mentor van het kind voor een overdracht. In de gehele periode dat een kind op ons kinderdagverblijf heeft gezeten, houdt de mentor van het kind bij hoe de ontwikkeling van het kind verlopen is. De oude mentor geeft de nieuwe mentor een schriftelijke overdracht per mail wanneer het kind van de baby- naar peutergroep over gaat of van peutergroep/ verticale groep naar BSO.

Wanneer het kind naar de basisschool gaat, geeft de mentor een schriftelijke overdracht van kennis over de ontwikkeling van het kind aan de ouders mee voor de basisschool. Wanneer de basisschool vragen heeft over onze observatie of het kind, zal de mentor een telefonische overdracht geven. Uiteraard doen wij dit alleen met toestemming van de ouders. Ouders kunnen ook toestemming geven aan de school. Op het moment dat de school hiervan een kopie mailt, delen wij informatie met de school. Wanneer een kind vanuit ons kinderdagverblijf doorstroomt naar een andere buitenschoolse opvang, staan wij open voor een telefonische overdracht wanneer ouders ons hier toestemming voor geven.

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden tijdens de wenperiode van het kind. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

- De pedagogisch medewerkers maken direct als de ouder binnen komt, contact. De pedagogisch medewerker begroet de ouder en het kindvriendelijk en maakt oogcontact met het kind en verwelkomt het kind bij naam. Ze benoemt wat zij bij het kind waarneemt.
  - Bij de baby's vraagt ze de ouders of ze iets meenemen met de geur van de moeder.
  - Bij de dreumesen en peuters vraagt ze de ouders of het kind een knuffel heeft die het van thuis mee kan nemen.
- Wanneer het kind contact zoekt met de pedagogisch medewerker, reageert ze positief en noemt ze de naam van het kind.
- Bij het afscheid nemen van de ouder, geeft de pedagogisch medewerker het kind de ruimte om emoties te uiten door emoties te benoemen en het kind te troosten. Ze zorgt dat er even individuele aandacht is voor het kind.

Ook de ouder krijgt van de pedagogisch medewerker de ruimte om emoties te uiten. Dit draagt bij aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de ouder.
- De pedagogisch medewerker creëert individueel contact met het kind om samen te praten. Ze begeleidt het kind in het verwoorden van wat het wil en stemt zo af op zijn behoeften. Zo leren de pedagogisch medewerker en kind elkaar kennen.

Versterken autonomie (zelfstandigheid)

- De pedagogisch medewerker nodigt het kind uit om mee te doen op de momenten dat dit mogelijk is voor het kind. Zo voelt het kind zich sneller gezien.
  - De pedagogisch medewerker benut de verzorgingsmomenten voor intensieve aandacht zodat ze er echt voor de baby is. Zo zal de baby zich sneller op zijn gemak voelen bij de pedagogisch medewerker en zal het de stem, het gezicht en de gezichtsuitdrukkingen en de manier van doen van de pedagogisch medewerker leren kennen.

Structuur en ritueel

- De pedagogisch medewerker ondersteunt de ouder door bij het brengen een haaltijd af te spreken met de ouder en door bij het ophalen de ouder te helpen de spullen te pakken. Op die manier merkt het kind dat de twee werelden (thuis en kinderdagverblijf) met elkaar verbonden worden.
  - Bij baby's helpt het wanneer de verzorging en omgang vertrouwd is bij het kind. De pedagogisch medewerkers bereiken dit door tijdens de haal- en brengmomenten af te kijken hoe de ouders omgaan met het kind. En doordat ze een balans zoeken in de omgang met het kind tussen wat het kind thuis gewend is en wat er haalbaar is op de groep.
- De pedagogisch medewerkers vertellen bij het ophalen wat het kind gedaan en ervaren heeft. Zo geven zij de ouders het vertrouwen dat ze hun kind gezien hebben.
  - Voor de peuters werken de pedagogisch medewerkers met dagritmekaarten waarop de kinderen het verloop van de dag in beeld kunnen zien. Dit geeft de kinderen houvast.

Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)

- De pedagogisch medewerkers vertellen wat ze doen en maken zo de nieuwe situaties duidelijk.
- De pedagogisch medewerkers praten met het kind en benoemen wat ze aan het kind merken en zien. Op die manier voelt het kind zich begrepen en kan het zichzelf ook beter leren begrijpen.

Praten, uitleggen en luisteren

- Doordat de pedagogisch medewerkers met het kind over thuis praten (eventueel aan de hand van foto's), zal het kind zich gekend en op zijn gemak voelen.
- De pedagogisch medewerkers leren het kind de groepsruimte kennen door de groepsruimte te laten zien en te benoemen wat er allemaal gebeurt op de groep.

Ondersteunen van relaties tussen kinderen

- De pedagogisch medewerkers introduceren nieuwe kinderen tijdens een tafelmoment. Ze noemt de naam van het kind en laten kinderen kennismaken met elkaar. Op die manier krijgen kinderen oog voor elkaar.
- De pedagogisch medewerkers grijpen de kansen om de namen van de aanwezige kinderen te benoemen. Bijvoorbeeld tijdens het uitdelen. Zo leren de kinderen elkaars namen.

Binnenkomst

De start van de dag is een druk moment van de opvangdag. Nog niet alle pedagogisch medewerkers zijn aanwezig en ouders en kinderen druppelen binnen. Een goed begin van de dag draagt bij aan een positief pedagogisch klimaat. De pedagogisch medewerkers bereiken dit door de dag goed voor te bereiden. De tafels en stoelen zijn schoongemaakt en koffie en thee is gezet. Op de groepen liggen voldoende washandjes, luiers en ander verzorgingsmateriaal voor de dag. Er is ingelogd in ons digital registratiesysteem Kidsadmin en de fysieke groepsagenda is doorgenomen.

Een uitnodigende speelleeromgeving zet aan tot spelen. De pedagogisch medewerkers leggen op verschillende plekken materiaal neer dat kinderen uitdaagt en prikkelt. Er is een balans tussen vertrouwd materiaal en nieuwe impulsen. Zo is het tafeltje in de huishoek dagelijks netjes gedekt en wordt er op de grote tafel dagelijks een andere activiteit aangeboden.

De pedagogisch medewerkers hebben een goede taakverdeling. Ze bespreken wie de overdracht doet en wie de andere aanwezige kinderen begeleid. Ze stemmen af wie de ouders belt van de kinderen die niet zijn afgebeld en niet zijn komen opdagen. Bij het verdelen van de taken is het verstandig om de mentorkinderen te koppelen aan de mentor.

Afspraken over het ochtendaanbod

- Kinderen verlaten de stamgroepsruimte omdat de stamgroep samengevoegd wordt met een andere stamgroep aan de randen van de dag in de hal. Kinderen van de Baby Beer blijven bij voorkeur op hun groep totdat ze worden opgehaald.

Het samenvoegen van stamgroepen heeft als functie om te kunnen voldoen aan het vier ogen principe. Bij het samenvoegen van stamgroepen houden wij rekening met het welzijn van de kinderen. Bovendien vinden kinderen het over het algemeen prettiger wanneer zij samen met andere kinderen aan het einde van de dag wachten op hun papa of mama.

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden tijdens de binnenkomst. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

- De pedagogisch medewerkers begroeten alle ouders en kinderen op een persoonlijke en vriendelijke manier en maken daarbij oogcontact.
- De pedagogisch medewerker benoemt iets dat ze ziet bij het kind.
  - De pedagogisch medewerkers begroeten de baby's met nadrukkelijk oogcontact en een zachte vriendelijke stem. Ze geven de baby de ruimte om te reageren en ontvangen de reactie van de baby. De pedagogisch medewerker verteld wat zij gaat doen voordat ze het kind van de ouder overneemt.
- De pedagogisch medewerker stelt de ouder vragen die betrekking hebben op het kind en de thuissituatie. Bijvoorbeeld hoe het kind thuis geslapen en gegeten heeft.

Dit draagt bij aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen pedagogisch medewerker, ouder en kind.

- De pedagogisch medewerkers nodigen ouders uit om nog even samen iets te doen tijdens het brengen. Bijvoorbeeld een boekje lezen of een puzzel maken. Op die manier verloopt de overgang van thuis naar de groep soepeler.

Versterken autonomie (zelfstandigheid)

- De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de kinderen zich gezien, gehoord en serieus genomen voelen door de kinderen te betrekken bij het overdrachtsgesprek. De pedagogisch medewerker stelt het kind ook vragen over thuis.
- De pedagogisch medewerkers geven kinderen invloed op hoe ze afscheid nemen van hun ouders door ze zelf te laten kiezen hoe ze afscheid willen nemen. Bijvoorbeeld of dat kind op schoot wil gaan zitten om samen te zwaaien of dat het kind voor het raam wil gaan zwaaien naar de ouder.

Structuur en rituelen

- De pedagogisch medewerker vinkt op de presentielijst in Kidsadmin aan welke kinderen aanwezig zijn. Hierbij wordt automatisch de begintijd genoteerd.
  - Bij baby's vragen de pedagogisch medewerkers of ze de baby over zullen nemen als het ouder afscheid wil nemen. Ze zwaait de ouder samen gedag en houd de baby nog even bij zich. Op die manier zorgt de pedagogisch medewerker dat de overgang van thuis naar de groep soepel verloopt.
  - Bij de peuters helpt de pedagogisch medewerker het kind bij de overgang van thuis naar de opvang door samen te kijken met het kind welk speelgoed er ligt en welke spelmogelijkheden er zijn.
- De pedagogisch medewerkers verteld de kinderen hoe de dag zal gaan verlopen in grote lijnen of laat dit zien doormiddel van de dagritmekaarten.
  - De pedagogisch medewerkers praten met de baby's en benoemen waar de baby aandacht voor heeft en wat de baby al zelf kan doen. Dit zet de baby aan om te gaan brabbelen en het brabbelen traint de mondspieren, lippen en tong.

Ondersteunen van relaties tussen kinderen

- De pedagogisch medewerkers verwoorden gevoelens van de kinderen tegenover elkaar.
- De pedagogisch medewerkers benoemen wanneer kinderen elkaar 's ochtends begroeten.
- De pedagogisch medewerkers praten met de kinderen over thuis en maken er een groepsgesprek van door andere kinderen te betrekken in het gesprek.
- De pedagogisch medewerkers helpt kinderen in te voegen in spel van een ander kind waardoor er samenspel ontstaat.

Op deze manier zorgen de pedagogisch medewerkers dat kinderen zich bewust worden van elkaar en begrip krijgen voor de gevoelens en behoeften van anderen.

Overgangsmomenten

Elke dag bestaat uit heel wat overgangsmomenten, waarbij je met de kinderen van de ene activiteit overgaat naar een andere. Een overgangsmoment verloopt op een vaste en herkenbare manier. Die voorspelbaarheid en veiligheid maken dat kinderen zich vertrouwd voelen op de groep. Door bewust om te gaan met de overgangsmomenten en ze als volwaardig onderdeel van het dagritme te zien, geven de pedagogisch medewerkers kinderen inzicht in het verloop van de dag en bereiden ze de kinderen voor op wat komen gaat.

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden tijdens de overgangsmomenten. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

- De pedagogisch medewerker biedt het opruimen aan als een gezamenlijke activiteit.
- De pedagogisch medewerkers geven hierbij het goede voorbeeld en doen de dingen voor.
- De pedagogisch medewerkers nodigen de kinderen uit om mee te doen zonder dwang.

Op deze manier zullen de kinderen de overgangen als iets gezamenlijks en vanzelfsprekends ervaren.

- De pedagogisch medewerkers complimenteren de kinderen die opruimen zodat de kinderen merken dat hun inbreng wordt gezien en gewaardeerd.

Versterken autonomie (zelfstandigheid)

- De pedagogisch medewerkers geven kinderen een taak in het overgangsmoment. Zo leren de kinderen omgaan met veranderingen en met omschakelen van de ene activiteit naar de andere.
- De pedagogisch medewerkers nodigen kinderen uit om op hun niveau mee te denken. Zo worden de kinderen aangesproken op wat ze weten en wat ze al kunnen.
- De pedagogisch medewerkers ondersteunen de kinderen in het zelf uitvoeren door tips en aanwijzingen te geven. Bijvoorbeeld doe de duplo maar in de bak waar het plaatje van de duploblok op staat. Zo kunnen kinderen zoveel mogelijk zelf hun taak uitvoeren.

Structuur en rituelen

- De pedagogisch medewerkers geven een paar minuten voor een verandering aan wat er gaat gebeuren.
- De pedagogisch medewerkers spreken daarbij de kinderen zoveel mogelijk persoonlijk aan.
  - Bij de baby's passen de pedagogisch medewerkers het tempo aan op de baby's door de volgende stap in het dagritme aan te kondigen en dan de reactie van de baby af te wachten.

Op die manier leren kinderen zich aan te passen aan het dagritme en kunnen ze, dat waar ze mee bezig zijn, goed afsluiten.

- De pedagogisch medewerkers hebben het dagritme visueel gemaakt door middel van dagritme kaarten.
- De pedagogisch medewerkers voorkomen dat er voor kinderen dode momenten ontstaan doordat een overgang te lang duurt. Ze betrekken de kinderen bij het geheel door een taak of een liedje. Zo blijven de kinderen betrokken en ervaren ze de overgangen als prettig.

Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)

- De pedagogisch medewerkers helpen kinderen vooruitkijken of terugkijken door vragen te stellen. Bijvoorbeeld wat ze na het fruit eten willen doen of wat ze net gedaan hebben.
- De pedagogisch medewerkers stimuleren kinderen in hun ontwikkeling door kinderen taakjes te geven die een passende uitdaging bieden.

Praten, uitleggen en luisteren

- De pedagogisch medewerkers benoemen naar de kinderen de activiteit en geven aan wat er gaat gebeuren. Zo ervaren de kinderen aandacht voor hun bezigheid en worden ze zich bewust dat er iets gaat veranderen. En krijgen ze de kans zich soepel aan te passen aan de nieuwe situatie.
- Emoties van kinderen tijdens de overgangsmomenten worden door de pedagogisch medewerkers benoemd. Bijvoorbeeld een kind dat verdrietig is omdat een pedagogisch medewerker met pauze gaat. Zo leren kinderen woorden en begrippen en worden ze gestimuleerd in het nadenken en praten.

Ondersteunen van relaties tussen kinderen

- De pedagogisch medewerkers attenderen de kinderen op elkaar en motiveren de kinderen om elkaar te helpen. Hierdoor leren kinderen samen te werken en zullen ze zich groot en gewaardeerd voelen.

Eten en drinken

Wij hechten veel waarde aan de voeding die de kinderen bij ons op de opvang krijgen. Wij beseffen ons dat wij medeverantwoordelijk zijn voor het leggen van een basis voor een gezond of ongezond voedingspatroon bij onze nog jonge kinderen. Een gezond eetpatroon vermindert de kans op hart- en vaatziekten, obesitas (te dik worden) en chronische ziektes zoals suikerziekte.⁴ Wij bieden kinderen voeding aan volgens de schijf van vijf zodat ze dagelijks bij ons al het overgrote deel van de benodigde vetten, mineralen, voedingsstoffen en bouwstoffen binnenkrijgen. Onze regels en afspraken omtrent voeding en ons voedingsaanbod hebben we vastgelegd in het **voedingsbeleid**.

Wij werken het waar mogelijk met **verse** en zoveel mogelijk **gezonde producten**. Kinderen krijgen bij ons seizoen fruit. Een **evenwichtige voeding** is zeer belangrijk voor de groei en ontwikkeling van kinderen.

De ontwikkeling van smaak van kinderen wordt grotendeels overgedragen in de opvoeding. Om de **smaakontwikkeling** van kinderen te **stimuleren**, bieden we naast de warme maaltijden bijna dagelijks iets extra's aan zoals komkommer, tomaat, olijven, paprika, bleekselderij, kibbeling, fetakaas, etc.

Verder krijgen de kinderen dagelijks:

- Seizoensfruit (zoals appel, peer, aardbeien, druiven, kersen)
- Volkorenbrood
- Smeerkaas
- Melk
- Cracker, cracottes, soepstengel
- Yoghurt
- Siroop (licht aangelengd)
- Water en/ of thee
- Vers gepureerd fruit.

De kinderen krijgen dagelijks een verse verantwoorde warme maaltijd aangeboden. Denk hierbij aan maaltijden zoals rijst met groenten, een pasta met groenten en vlees, aardappelen met groente en rauwkost etc.

De dreumesen en peuters eten gezamenlijk aan tafel en hebben samen plezier. Ze leren rekening houden met elkaar en gesprekjes voeren aan tafel. In de kern gaat dit verzorg-leergebied om gezond, lekker en gezellig. Om het leren van **sociale competenties**: **KIJK, WE DOEN HET SAMEN**.

De kinderen kunnen steeds zelfstandiger eten en drinken. De oudere peuters stimuleren we om zelf hun maaltijd te nuttigen. Het leren van **persoonlijke competenties**: **KIJK, IK KAN HET ZELF!**

Trakteren bij feestelijke gebeurtenissen maken voor jonge kinderen gedeelde waarden heel concreet, bijvoorbeeld: we zijn blij dat je er bent. De gelegenheid bieden om **normen en waarden** eigen te maken: **KIJK, ZO HOORT HET**.⁵

Buiten hebben wij een picknicktafel. Als het weer het toelaat, eten we buiten met de kinderen.

De pedagogisch medewerkers zorgen er samen met de groepshulp voor dat het eten en drinken op de groep aanwezig is. Wij vinden het belangrijk dat de tafel aantrekkelijk en overzichtelijk gedekt is en dat de kinderen zoveel mogelijk betrokken worden bij het dekken van de tafel.

---

⁴ Pedagogisch Kader Kindercentra 0-4 jaar, Elly Singer en Loes Kleerekoper, Elsevier gezondheidszorg, Maarssen 2009

⁵ Pedagogisch Kader Kindercentra 0-4 jaar, Elly Singer en Loes Kleerekoper

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden tijdens het eten en drinken. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

- De pedagogisch medewerkers geven alle kinderen individuele aandacht door (oog)contact te maken met alle kinderen en door regelmatig de kinderen hun namen te noemen of te gebruiken.
- De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de kinderen eten in een ontspannen sfeer door variaties te bedenken zodat de kinderen het eten als positief ervaren. Bijvoorbeeld een langzame eter eerst een half broodje geven i.p.v. een hele.

Versterken autonomie (zelfstandigheid)

- De pedagogisch medewerkers geven kinderen de keuze in wat ze willen eten. Ze leren kinderen keuzes maken door het kiezen eenvoudiger te maken door twee keuzes te geven. Ze leggen twee soorten beleg neer en benoemen deze en vragen de kinderen dan welk beleg ze willen. Bij de jongste kinderen kijken de pedagogisch medewerkers naar de behoeften van het kind en respecteren die. Bijvoorbeeld stoppen met de fles geven als ze aan de baby zien dat ze de fles niet meer willen. Op die manier leren kinderen hun eigen behoeftes en smaken kennen en leren ze keuzes te maken.
- De pedagogisch medewerkers stimuleren kinderen om nieuwe smaken te leren kennen. Dit doen ze door eten aantrekkelijk aan te bieden. Bijvoorbeeld een broodje in stukken snijden en beleggen met verschillende smaken beleg. Zo krijgend e kinderen de kans om andere smaken te leren kennen.
- De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen om het eetmoment gezamenlijk af te sluiten. Zo krijgen kinderen zelfvertrouwen en voelen ze zich betrokken bij het tafelmoment.

Structuur en rituelen

- De pedagogisch medewerkers stemmen het ritme af op de behoefte van de kinderen. Wanneer de kinderen bijvoorbeeld moe zijn, wordt er geen boekje gelezen, maar gaan de kinderen direct na het eten naar bed. Kinderen wordt zo geleerd om wel aan tafel te zitten, maar niet langer te wachten dan nodig is.
- Tijdens het eten en drinken tijdens het ochtend- en middagritueel zingen de pedagogisch medewerkers met de kinderen of lezen ze een boekje. Zo raken de kinderen vertrouwd met het dagritme en weten ze wat hen te wachten staat.
- De pedagogisch medewerkers helpen kinderen bij het omschakelen van een vrij moment naar een tafelmoment door 5 minuten voor het aan tafel gaan aan te geven dat het bijna tijd is om te eten.
- De pedagogisch medewerkers leren kinderen een bijdrage te leveren aan een gezamenlijk eetsituatie door de kinderen te vragen om te helpen bij het dekken en/ of afruimen van de tafel.
- De pedagogisch medewerkers helpen de kinderen het einde van het tafelmoment te herkennen en voor zichzelf te zorgen door na afloop van het eten de kinderen een eigen washandje te geven waarmee ze hun gezicht en handen kunnen reinigen.

Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)

De pedagogisch medewerkers leren kinderen zelfstandig handelingen uit te voeren die bij het tafelmoment horen. Zo krijgen de kinderen zelfvertrouwen. Dit doen ze door:

- Kindermesjes klaar te leggen waarmee de kinderen zelf hun broodje mogen smeren.
- Samen handelingen uit te voeren die de kinderen nog niet zelfstandig kunnen zoals een beker volschenken.
- Zacht fruit in kleine stukjes aan te bieden zodat de kinderen dit zelf in de mond kunnen stoppen. En hard fruit in grote stukken aan te bieden zodat kinderen dit zelf af kunnen happen.

De pedagogisch medewerkers vergroten de kinderen hun kennis en inzicht in eten en drinken. Dit doen ze door:

- Activiteiten te organiseren die betrekking hebben op het eten en drinken, zoals koekjes bakken.
- Over kleuren, smaken, grootte en structuur van eten en drinken te praten met de kinderen.

Praten en uitleggen

- De pedagogisch medewerkers benoemen de spullen die op tafel liggen en benoemen wat ze doen. Zo leren kinderen taal.
- De pedagogisch medewerkers zorgen dat er aan tafel een gesprekje ontstaat zodat kinderen kunnen genieten van de gezelligheid aan tafel.

Ondersteunen van de relaties tussen kinderen

- De pedagogisch medewerkers leren kinderen rekening te houden met elkaar door kinderen te attenderen even te wachten omdat er een ander kind aan de beurt is.
- De pedagogisch medewerkers stimuleren dat kinderen gesprekjes voeren met elkaar zodat er samenhang ontstaat. Dit doen ze door kinderen uit te nodigen om met elkaar te praten.
- De pedagogisch medewerkers benoemen alle aanwezige kinderen tijdens het ochtendronde door middel van een liedje of een gesprekje zodat kinderen een groepsgevoel ontwikkelen.
- Bij de oudere peuters vragen de pedagogisch medewerkers of zij de jongere kinderen kunnen helpen. De pedagogisch medewerkers vragen de kinderen tijdens het fruit eten om het fruit door te geven aan hun buurman/ buurvrouw.
Ook kunnen de pedagogisch medewerkers ervoor kiezen om de oudere kinderen een eigen tafel te geven naast de grote tafel.
Zo voelen de oudere peuters zich groot en verantwoordelijk.

Voedingsmoment baby's

Eten en drinken zijn plezierige en sociale gebeurtenissen op de dag. Baby's hebben intiem en intensief één op één contact met de pedagogisch medewerker die de fles of hapje geeft. Het bieden van *emotionele veiligheid*: **KIJK, IK MAG ER ZIJN**. Voor de baby's wordt verse groente gepureerd.

De baby's worden op één dag zoveel mogelijk begeleid door een vast gezicht welke ook de mentor van de baby kan zijn. Zo ook gevoed door het vaste gezicht. De pedagogisch medewerker zorgt dat zij ontspannen de baby kan voeden door te gaan zitten in een gemakkelijke stoel of op een bank.

Bij baby's volgen wij het eetritme van het kind zelf. Het kind slaapt naar behoefte en drinkt de fles met melk ongeveer om de 3 à 4 uur. In overleg met de ouders wordt het schema aangepast. Geleidelijk zal het voedingsdagritme veranderen.

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden tijdens de voedingsmomenten van de baby's. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de baby's zich veilig en geborgen voelen en zich kunnen ontspannen door oogcontact met de baby te maken en tegen de baby te praten en benoemen wat ze ziet als ze ziet dat de baby daar behoefte aan heeft. Flessen worden op een rustige plek op schoot gegeven.

Versterken autonomie (zelfstandigheid)

- De pedagogisch medewerkers benaderen de baby's op hun eigen niveau. Dit doen ze door de baby's die al zelfstandig kunnen eten, mee te laten eten aan de groepstafel.
- De pedagogisch medewerkers sluiten aan bij de behoefte van de baby door flexibel om te gaan met het voedingsschema. Zo zal de baby tevreden zijn omdat het bioritme gevolgd wordt.

Structureren en rituelen

- De pedagogisch medewerker introduceert het voedingsmoment bij de baby door te benoemen wat ze gaat doen en wat er gaat gebeuren. Zo krijgt de baby duidelijkheid over wat hij kan verwachten.
- De pedagogisch medewerker stimuleert de baby op zijn niveau om te helpen waardoor de baby de kans krijgt mee te doen aan de activiteit.
- De pedagogisch medewerker geeft de baby de kans om na de voeding even 'uit te buiken'. Ze blijft nog even zitten met het kind waardoor het zich comfortabel zal voelen en tevreden zal zijn.

Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)

De pedagogisch medewerker helpt het kind aan andere voeding te wennen door de baby zelf kleine hapjes gepureerd fruit van de lepel te likken of door aan een broodkorst te laten sabbelen.

Praten, uitleggen en luisteren

De pedagogisch medewerkers benoemen wat ze doen en zien zodat de baby's zich gezien voelen en zodat ze taal bij de dingen die ze zien, voelen en doen ervaren.

Ondersteunen van de relaties tussen kinderen

De pedagogisch medewerkers betrekken kinderen op elkaar tijdens de flesvoedingsmomenten door te benoemen wat ze zien wanneer een groter kind interesse heeft in het voeden van een baby.

Vrij spel

Binnen en buiten

Leren door te spelen vraagt om een groepsruimte met voldoende ruimte voor speelhoeken en de mogelijkheid om regelmatig te veranderen. Kinderen hebben dagelijks rijke ervaringen nodig om in hun brede ontwikkeling gestimuleerd te worden.

Wij creëren een sfeer die vertrouwen en geborgenheid uitstraalt en waarin kinderen zich veilig voelen (*emotionele veiligheid*) en op onderzoek uitgaan, met het gebruik van zachte kleuren voor de wanden, vloeren en plafonds. De visie van Loris Malaguzzi (filosoof en pedagoog) is dat de kinderen en het speelgoed de kleur maken. De omgeving moet rustig en natuurlijk zijn. Met een aantal kinderen in één stamgroepsruimte zie je veel kleurprikkelers, alleen al door de kleurrijke kleding. Het is belangrijk daar rekening mee te houden.⁶ Naast de zachte kleuren op de wanden, vloeren en plafonds, gebruiken wij natuurlijke kleuren zoals groen- en bruintinten.

De stamgroepen zijn ruimtelijk ingericht met verschillende speelhoeken. Er is een hoek waar kinderen zich rustig terug kunnen trekken om bijvoorbeeld een boekje te lezen. Er zijn speelhoeken die kinderen uitdagen tot fantasierijk spel. Er is de huishoek waar "gekookt" en "gestreken" kan worden en de "was" kan worden opgehangen en waar met poppen en bijbehorende spulletjes gespeeld kan worden. Er is een verkeershoek met auto's, een garage en een treinbaan. En er is een winkeltje waar boodschappen kunnen worden gedaan. De speelhoeken zijn begrensd door kleden en roomdividers. Het speelgoed staat in open kies kasten zodat het zichtbaar is voor kinderen of in bakken met een foto erop van het speelgoed dat erin zit. Dan is het voor iedereen duidelijk waar je wat kunt vinden en opruimen. Kinderen hebben meer plezier om speelgoed te pakken als spullen een eigen plek hebben en overzichtelijk zijn opgeruimd. Het stimuleert het zelf opruimen en draagt zo bij aan het ontwikkelen van *waarden en normen*.

Voor de baby's is er voldoende open ruimte voor de eerste kruippogingen. De stamgroepen hebben materialen die alle zintuigen van de kinderen prikkelen. Er is speelgoed dat geluid maakt als je ermee speelt, zoals rammelaars. Wij werken zo min mogelijk met speelgoed op batterijen. Kinderen kunnen verschillende materialen voelen. Er is zacht (knuffels), hard (hout), stug/ruw speelgoed. Er zijn spiegels waarin kinderen zichzelf kunnen zien. Spiegels zorgen er ook voor dat kinderen zich thuis voelen op de groep. "Ik zie mezelf in de groep". Deze kijk op de indeling van onze groepsruimtes hebben we vastgelegd in het inrichtingsbeleid.

Kleine Beer (dreumesgroep)

De groep wordt bewust zo ruim mogelijk gehouden zodat de kinderen voldoende bewegingsvrijheid hebben om lekker te kunnen bewegen en spelen (speelruimte). Speelgoedbakken worden daarom vaak hoger geplaatst. Om de kinderen toch de mogelijkheid te geven om aan te geven waarmee zij willen spelen, worden er op alle bakken foto's geplakt van de inhoud van de bak. Verder zijn er een aantal uitdagende speelhoeken ingericht. In deze hoeken zijn er wel een aantal speelbakken te vinden waar de kinderen zelf bij kunnen. Door deze speelhoeken wordt het samenspel gestimuleerd en worden de kinderen aangemoedigd om contacten te leggen.

Baby Beer (babygroep)

We hebben een aantal activiteiten/speelruimtes gecreëerd voor de baby's in onze groep. In de spiegel aan de wand kun je jezelf ontdekken! Er liggen lekkere speelkleden en andere zachte materialen op de vloer. Wij hebben bewust gekozen voor een zachte/lichte inrichting (pastelkleurtjes), ook dit zorgt voor een rustige omgeving. Baby's voelen, ruiken en proeven. Zo verkennen zij hun omgeving. Alles wordt daarom extra goed schoongehouden. De allerkleinsten

---

⁶ Bron: <http://www.ruimtevoorhetkind.nl/> FCB

kunnen veilig in een box liggen en lekker spelen onder een baby gym. Wij maken ook gebruik van babyschommels en Mamaroo's.

Grote Beer (peutergroep)

Op deze groep hebben we een bijzondere indeling, omdat de groep bestaat uit samengevoegde ruimtes. Het is niet altijd praktisch, maar voor de kinderen maakt deze ruimte juist heel speels en avontuurlijk. Er zijn hoekjes en nisjes en daar valt van alles te ontdekken zoals de bouwhoek, huishoek en een ruimte waar de kinderen vrij kunnen spelen met "dino's" en grote foamblokken. Als het tijd is om te rusten worden er stretchers geplaatst zodat de kinderen in de vertrouwde omgeving tot rust kunnen komen.

Boven Beer (peutergroep)

Omdat we ernaar streven zoveel mogelijk het kind voor te bereiden op het basisonderwijs, hebben wij gekozen om deze groep te vormen binnen ons kinderdagverblijf. Zo kunnen we activiteiten organiseren, waarbij de peuters extra aandacht en ondersteuning krijgen. Denk hierbij aan het maken van een knutselwerkje, waarbij de kinderen bijvoorbeeld kleuren en vormen leren herkennen, maar wat uiteindelijk in teamverband is gecreëerd. Zo leren kinderen op zowel persoonlijk- als sociale ontwikkeling met elkaar om te gaan en voor elkaar te zorgen en ondersteunen. Doordat we met een deze kleine groep werken kan er tijdens minder bezetting of aan het einde van de dag samengevoegd worden met de Grote Beer zodat het beroepskracht-kind ratio gewaarborgd blijft. Door op deze manier te werken zijn de kinderen vertrouwd met elkaar en met de pedagogisch medewerkers van beide groepen. Ook de leeftijden van de kinderen sluiten goed op elkaar aan. Minimaal twee keer per jaar wordt bekeken welke kinderen kunnen doorstromen naar de Boven Beer. Hierbij wordt gekeken naar leeftijd en speelkameraadjes. Belangrijkste uitgangspunt is dat het kind zich prettig voelt in de groep. Het doorstromen gebeurt altijd in overleg met de pedagogisch medewerksters. Ouders en kinderen worden hier voorafgaand persoonlijk door de pedagogisch medewerkster over geïnformeerd en er worden wemomenten ingezet.

Meer informatie over de groepsruimtes zijn te vinden in onze **werkplannen** per groep en het **inrichtingsbeleid**.

Speelgoed

In het winkeltje en de huishoek hebben wij echte spullen die je ook in een echte winkel en thuis in de keuken vindt. Zoals bijvoorbeeld een kookboek, een ovenhandschoen en lege pakken hagelslag. Echte spullen vinden kinderen veel leuker om mee te spelen dan met de plastic kleinere nepvarianten speelgoed. Fantasieerijk spel stimuleert de basisdoelen sociale competenties en het eigen maken van normen en waarden. In het **sociale competenties** leren kinderen bijvoorbeeld naar elkaar te luisteren, **normen en waarden** worden eigen gemaakt door sociaal wenselijk gedrag na te spelen zoals het elkaar 'eet smakelijk' te wensen in de huishoek.

"Snoezel" ruimte/grond box

Het doel van snoezelen met de baby is vanuit een ontspannen sfeer en rust de baby optimale ontwikkelingskansen geven en de zintuigen van de baby zo vroeg mogelijk stimuleren in de eerste levensjaren. Snoezel ruimte is vooral voor de gestreste baby's, de huil baby's en baby's met darmkrampjes. De snoezel ruimte biedt een rustige, geborgen en veilige omgeving aan de baby. De grond box kan je afschermen met gordijnen om een snoezel ruimte te creëren. Op die manier kunnen we 2 mogelijkheden vormen een grond box en een "snoezel" ruimte.

Onze tuin

Ook de buitenruimte heeft wettelijke eisen waaraan het moet voldoen. Ons kinderdagverblijf heeft een zeer grote buitenruimte. De buitenruimte is circa 300 m² en dat is veel meer dan de minimaal gestelde 3 m² bruto buitenspeelruimte beschikbaar per aanwezig kind. Bij ons is dit gemiddeld 5m² bruto per kind. De buitenspeelruimte moet voor alle kinderen toegankelijk zijn. Ook dient de buitenruimte passend ingericht te zijn in overeenstemming met de leeftijd van de op te vangen kinderen en het pedagogisch beleidsplan. In onze tuin valt van alles te ontdekken. Kinderen leren diepte en voelen dat de verschillende ondergronden anders aanvoelen als je erover kruipt, loopt of fietst. Kinderen beleven zo de seizoenen en zien dat er een tijd van bloei en oogsten is. Samen zorgdragen voor de moestuin werkt bij aan het ontwikkelen van *waarden en normen*.

Wij vinden dat het weer geen belemmering voor het buitenspelen hoeft te zijn. Op het weer kun je je kleden. Als het regent, zit je toch droog onder de overkapping en kunnen kinderen zelf kiezen of ze in de regen willen spelen. De overgang naar buiten spelen is voor zowel onze pedagogisch medewerker als onze kinderen makkelijker en vergroot de keuzevrijheid. Onze tuin is een grote ontmoetingsplek voor alle kinderen van het kinderdagverblijf. Door de grote oppervlakte is het mogelijk dat alle groepen gelijktijdig buitenspelen zonder elkaar in het spel te hoeven belemmeren. Er is voldoende te doen zodat kinderen zich niet op hoeven te hopen bij een bepaald spel. Wij hebben geen standaard speeltoestellen met felle kleuren die kinderen trekken in fantasieloos spel. Onze tuin prikkelt kinderen om zelf hun spel te bedenken.

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden bij vrij spel. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat alle kinderen plezier hebben en zich prettig, gewaardeerd, thuis, veilig, gehoord en begrepen voelen. Dit bereiken de pedagogisch medewerkers door zowel buiten als binnen een positieve en actieve houding aan te nemen. De pedagogisch medewerkers zijn betrokken bij het vrije spel van kinderen door ze te helpen of zelf mee te spelen.

Verstreken autonomie (zelfstandigheid)

- De pedagogisch medewerkers geven kinderen de ruimte om zelf aan te geven wat ze willen doen of waar ze mee willen spelen. Aan de talige kinderen wordt gevraagd wat ze willen doen. De jongere kinderen kunnen dit aangeven door het speelgoed of een plaatje van speelgoed aan te wijzen. Zo krijgen de kinderen de kans om zelfstandig te kiezen en worden ze gerespecteerd in hun keuze.
- Bij FutureKids geven de pedagogisch medewerkers kinderen de ruimte om eigen ideeën voor vrij spel/ activiteiten uit te voeren door kinderen te vragen of ze mee mogen doen in het spel. Ze zijn 'te gast' in het spel van de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers blijven bij de jongere kinderen in de buurt en geven ze een steuntje of een aanwijzing als ze zien dat een kind hier behoefte aan heeft.
- De pedagogisch medewerkers observeren het spel en 'vertalen' het gedrag van de kinderen naar spelideeën.

Structuur en rituelen

De pedagogisch medewerkers biedt kinderen duidelijkheid door spel voor te doen, mee te spelen of materialen te laten zien om zo kinderen erop te wijzen welk spel mogelijk is.

Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)

De pedagogisch medewerkers geven kinderen de gelegenheid om allerlei materialen te verkennen zodat ze ervaringen opdoen op hun eigen niveau.

Bij de peuters benutten de pedagogisch medewerkers kansen om kinderen uit te dagen en hen een stapje verder te helpen.

Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)

Voor peuters is het belangrijk dat het vrij spel uitdagend blijft en de pedagogisch medewerkers brengen nieuwe mogelijkheden in het spel door regelmatig nieuwe materialen en ervaringen toe te voegen om kinderen hun spelbetrokkenheid vast te houden. FutureKids moet een avontuurlijk plek gevonden worden waar de kinderen graag naartoe gaan en nieuwe ervaringen op kunnen doen.

Praten, uitleggen en luisteren

De pedagogisch medewerkers benoemen veel tijdens het spel en verwoorden op een prettige toon wat de kinderen aan te doen zijn of gedaan hebben zodat de kinderen veel woorden en begrippen leren en gestimuleerd worden in het nadenken en praten.

Ondersteunen van de relaties tussen kinderen

- De pedagogisch medewerkers hebben een actieve rol in het betrekken van kinderen op elkaars spel zodat ze leren samen te spelen. Ze ondersteunen om kinderen mee te laten doen in het spel van een ander.
- De pedagogisch medewerkers begeleiden en ondersteunen positieve interacties tussen de kinderen en probeert interacties te bevorderen.

Verschonen, wc-bezoek, zindelijkheid

Verzorging en hygiëne

Persoonlijke hygiëne vinden wij belangrijk. Onze pedagogisch medewerkers zijn het voorbeeld voor de kinderen. Kinderen leren door kopieergedrag. Onze pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld. Ze zorgen ervoor dat ze iedere ochtend fris aan het werk gaan en werken hygiënisch. Zo wassen ze hun handen na ieder verschoning of dragen ze latex wegwerphandschoenen en voor het bereiden van de maaltijden. De kinderen worden op een speelse manier geleerd om te zorgen voor hun persoonlijke hygiëne. Met bijvoorbeeld een structureel rijmpje 'Na het plassen doen we handen wassen' wordt de persoonlijke hygiëne een gewoonte voor kinderen. Veel verzorgingsmomenten zijn in de dagindeling opgenomen. Het handen wassen voor de maaltijden, het mondje en handen wassen met washand na de maaltijden.

Verzorgingsmateriaal

Huidverzorgingsproducten

Huidverzorgingsproducten die wij regelmatig op ons kinderdagverblijf gebruiken zijn: shampoo, huidolie, sudocrème (ter bescherming van de billetjes) en billendoekjes.

Met name een babyhuid is erg teer en open. Hierdoor is ze gevoelig voor de ingrediënten in verzorgingsproducten. Natuurlijke ingrediënten (zoals plantenextracten en – oliën) zijn net als onze huid gevormd door de natuur, en daarmee aan ons lichaam verwant. De huid kan deze ingrediënten gemakkelijk opnemen en verdragen wat weer zorgt voor een gezonde huid. Een kind die lekker in zijn vel zit, groeit goed en ontwikkelt zich op een evenwichtige manier. Wij hebben daarom bewust de keuze gemaakt om alleen verzorgingsproducten te gebruiken die zoveel mogelijk natuurlijke ingrediënten bevatten en die niet schadelijk zijn voor het baby/kinderhuidje. Tevens proberen wij hiermee de kans op huidaandoeningen en allergieën te voorkomen en/of te verminderen. Voor kinderen die een bewust verzorgingsproduct gebruiken, wordt in overleg met ouders overgestapt naar het bewuste product. Ouders moeten zelf zorgen dat het kind dit product meekrijgt. Denk hierbij aan extra vette vaseline bijvoorbeeld.

Luiers

Op ons kinderdagverblijf gebruiken wij Kruidvat eigen merk Luiers in verschillende maten. In de praktijk blijkt dat deze luiers zeer dun en comfortabel zijn. De luiers absorberen snel zodat huidirritatie wordt voorkomen. Verder hebben de luiers een uitstekende pasvorm wat de bewegingsvrijheid voor de kinderen ten goede komt. Alle Kruidvat luiers beschikken, als eerste in Nederland, over het FSC keurmerk. Het FSC-keurmerk geeft de zekerheid dat het hout, dat als grondstof voor de papierpulp in de luier wordt gebruikt, afkomstig is uit verantwoord gehoorde bossen. Volgens het Vara programma Kassa, is deze luier als beste uit de test gekomen.

Thermometer

Op het moment dat een kind zich niet lekker voelt of zich anders gedraagt, dat te maken zou kunnen hebben met lichamelijke klachten die gepaard gaan met verhoging of koorts gebruiken we een thermometer om de hoogte van de lichaamstemperatuur te bepalen. Waar het kan, in overleg met ouders. Om ervoor te zorgen dat een kind hier zo min mogelijk hinder bij ondervindt, gebruiken we deze zodra het kan op de meest praktische momenten. Bijvoorbeeld tijdens het verschonen. Al onze thermometers worden na ieder gebruik goed schoongemaakt met alcohol.

Eigen mandje

Alle kinderen hebben een eigen mandje op de groep met hierin persoonlijke spulletjes zoals reservekleding en indien gewenst, eigen verzorgingsmaterialen of eigen luiers van een ander merk.

Zindelijkheidstraining

Wij werken met vaste verschoonrondes. De kinderen die al zindelijk zijn of bezig zijn om zindelijk te worden, gaan om deze tijden naar de peutertoiletjes. De pedagogisch medewerkers bekijken wanneer het kind toe is aan de zindelijkheidstraining en bespreken dit met de ouders. In overleg wordt hiermee gestart. Het is belangrijk dat het kind zich kan ontspannen om te kunnen plassen. Door de zindelijkheidstraining een vast onderdeel van het dagritme te maken, wordt dit 'gewoon' en zullen de kinderen geen druk ervaren op het moeten plassen. Vaak is de periode net na het eten geschikt, omdat de spijsvertering op gang is gekomen. Als kinderen zien wat andere kinderen doen op het toilet, kan dit zorgen voor imitatie.

Meer informatie over onze bijdrage aan het zindelijk worden is te vinden in het **protocol zindelijkheidstraining**.

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden bij verschonen, wc bezoeken en zindelijkheid. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

- Fysiek contact is belangrijk voor de gezonde ontwikkeling van een kind. De pedagogisch medewerkers raken de baby's behoedzaam aan tijdens het verschonen. Ze maken oogcontact en praten met de baby's zodat de baby's zich veilig en geborgen voelen. En alle baby's even een één op één momentje hebben.
- De pedagogisch medewerkers zeggen wat ze van plan zijn om te gaan doen zodat de baby's al weten wat hen te wachten staat en zich zo meer op zijn gemak zal voelen.
- De pedagogisch medewerkers zijn alert op signalen die aangeven dat een kind naar het toilet moet en ze benaderen de kinderen met respect voor hun lichaam. Zo krijgen de kinderen zelfbesef en krijgen ze besef van hun behoefte.
- De pedagogisch medewerkers reageren neutraal wanneer een kind een ongelukje gehad heeft. Zo zullen kinderen ervaren dat een ongelukje iets is wat kan gebeuren.

Versterken autonomie (zelfstandigheid)

- De pedagogisch medewerkers pikken signalen van het toe zijn aan de zindelijkheidstraining op. Ze letten op of een kind een lagere tijd droog blijft, Ze geven gehoor wanneer het kind aangeeft dat het moet poepen of plassen. En wanneer een kind vanuit zichzelf ook op het potje wil gaan zitten om andere kinderen te imiteren, geven ze de kinderen hier de ruimte voor. Zo worden de kinderen zich bewust van wat er in hun eigen lichaam gebeurt en leren (ervaren) ze wat ze met de aandrang om te plassen en poepen moeten doen.
- Bij de baby's maken de pedagogisch medewerkers eerst oogcontact en vertellen ze wat ze gaan doen voordat ze een baby oppakken om te gaan verschonen. De pedagogisch medewerker stimuleert de baby's en dreumesen om zoveel mogelijk zelf mee te werken bij het aan- en uitkleden en ze passen hun tempo op het kind af. Zo heeft de baby zoveel mogelijk controle over wat er gebeurt en leert de baby mee te doen.

Structuur en rituelen

De pedagogisch medewerkers hanteren een vaste volgorde van handelingen tijdens het verschonen zodat het kind actief mee kan werken.

Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)

De pedagogisch medewerkers zien zindelijkheid als natuurlijk proces waar een kind niet iets fout in kan doen. Ze moedigen kinderen op een positieve manier aan en benoemen de stappen die het kind maakt zodat de kinderen zich aangemoedigd voelen om zelf te plassen en te poepen.

Praten, uitleggen en luisteren

- De pedagogisch medewerkers praten met de kinderen tijdens het verschonen. Ze benoemen wat ze gaan doen en wat ze zien dat het kind doet. Zo begrijpt het kind wat er gebeurt en krijgt het er woorden voor.
- De pedagogisch medewerkers benoemen het wanneer een kind poept of plast. Zo leren de kinderen hun eigen spierbewegingen herkennen en worden hier woorden aan gegeven.
- De pedagogisch medewerkers benoemen de lichaamsdelen tijdens de verschoonrondes zodat kinderen hun eigen lichaam leren kennen.

Ondersteunen van relaties

De pedagogisch medewerkers wijzen de kinderen op elkaar als ze naar de wc gaan, zodat kinderen van elkaar kunnen leren door elkaar te imiteren. Daarbij houden de pedagogisch medewerkers rekening met de behoefte aan privacy wanneer ze zien dat een kind daar behoefte aan heeft en leren ze kinderen rekening te houden met elkaars privacy.

Activiteiten

Binnen en buiten

Activiteiten

Veel activiteiten die bij andere kinderdagverblijven binnen plaatsvinden, doen wij met droog en niet te koud weer buiten, zoals knutselactiviteiten, vrij spelen en de mogelijkheid om zelf te kiezen met wie een kind wil spelen.

Wij stemmen de activiteiten af op de jaargetijden. Zo zoeken wij bijvoorbeeld mooie bladeren om in de herfst leuke knutselactiviteiten mee te doen. Jaarlijks kunnen er thema's binnen deze 4 seizoenen bedacht worden. Omdat alle kinderen bij ons welkom zijn, gaan we uit van kinderen met verschillende etnische achtergronden. Daarom kiezen wij er bewust voor om niet een specifieke nationale feestdag of verjaardagen te vieren, maar om regelmatig aandacht te besteden aan de kinderen op een feestelijk manier. Hierbij kan gedacht worden aan een dagje uit of intern een themaperiode feestelijk af te sluiten.

Doen Kids

"Doen Kids" is een digitaal platform, die ervoor zorgt dat onze medewerkers niet meer eindeloos zoeken naar activiteiten die geschikt zouden kunnen zijn. Doen Kids biedt ons die mogelijkheid door middel van honderden goed uitgeschreven draaiboeken.

Doen Kids is gericht op de volgende competenties:

- Taalontwikkeling
- Spelontwikkeling
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Motorische ontwikkeling
- Creatieve ontwikkeling
- Cognitieve ontwikkeling

Activitheek van Doen Kids

In deze digitale bibliotheek vind je snel en eenvoudig een schat aan activiteiten die speciaal zijn uitgewerkt voor en door pedagogisch medewerkers.

Een korte introductie van activitheek kunt u bekijken via onderstaan link:

<https://www.youtube.com/watch?v=jUbjZsG6EkQ>

Open deuren beleid

Wij werken met een **open deuren beleid**. Kinderen kunnen bij ons deelnemen aan groep overstijgende activiteiten als dit bijdraagt aan hun brede ontwikkeling.

Tijdens geplande spelactiviteiten mogen de kinderen bij ons de stamgroepen verlaten.

De maximale omvang van de stamgroep wordt tijdens de open deuren activiteiten tijdelijk losgelaten. Het aantal kinderen per pedagogisch medewerker blijft van kracht, toegepast op het totaal aantal aanwezige kinderen op ons kinderdagverblijf.

Verlaten van de stamgroepsruimtes

Vanuit ons **open deuren beleid** worden de stamgroepsruimtes verlaten om de volgende (spel)activiteiten te verrichten:

- Kinderen verlaten de stamgroepsruimte om te spelen op de hal. Op de hal zijn andere speelmogelijkheden als op de groep. We organiseren hier vaak bewegingsactiviteiten, zoals

avontuurlijke parcours. Maar ook een lange tafel waarbij de kinderen van alle groepen kunnen aanschuiven voor bijvoorbeeld een “winterlunch”, om het thema winter met z'n allen af te sluiten.

- Kinderen verlaten de stamgroepsruimte om een activiteit te doen op een andere groep. Zo kunnen de jongste peuters nog eens spelen op de babygroepen en hebben zij de mogelijkheid om weer even ‘de oudste van groep’ te zijn. Of kunnen de oudere dreumesen spelen op de peutergroep die hen extra uitdaging biedt.
En hebben broertjes en zusjes die ieder op een andere groep zitten de mogelijkheid om met elkaar samen te kunnen spelen.
- Kinderen verlaten de stamgroepsruimte om buiten te spelen. Wij gebruiken de deur van de slaapkamer van de dreumesen en peuters, om bij de speelplaats te komen. De slaapkamer is op dat moment niet in gebruik. Alleen de Boven Beer, heeft een eigen uitgang naar de buitenspeelplaats. De kinderen lopen onder begeleiding van een pedagogisch medewerker naar de buitenruimte. Voordat de buitenruimte in gebruik genomen wordt, inspecteert de pedagogisch medewerker de buitenruimte op veiligheid. Wanneer de buitenruimte in gebruik is, dient er altijd minimaal een gediplomeerde beroepskracht aanwezig te zijn buiten. Wanneer een pedagogisch medewerker naar binnen gaat om een kind te begeleiden naar het toilet, meldt zij dit aan haar collega buiten.
- Kinderen verlaten de stamgroepsruimte voor het maken van uitstapjes buiten de deur. bijv. boodschappen doen. Zie hoofdstuk ‘Kleine uitstapjes’.

Voordelen van het open deuren beleid:

- De kinderen krijgen de gelegenheid om ook buiten de eigen veilige groep, eigen contacten en vriendschappen op te doen.
- Het zelfvertrouwen van de kinderen wordt gestimuleerd en zo werken we aan het stimuleren van de *persoonlijke competenties*.
- Tijdens ‘open deuren’ activiteiten hebben we de mogelijkheid om leeftijdsgerichte activiteiten aan te bieden aan groepjes leeftijdsgenoten (bijvoorbeeld 3-jarigen) uit verschillende groepen.
- Ontwikkelingsachterstanden en voorsprongen kunnen beter opgemerkt worden.
- De verschillende stamgroepen kunnen nauw samenwerken aan thema’s en projecten.

Samenspel

De meeste kinderen groeien op in kleine gezinnen met gemiddeld 1 broertje of zusje. De meerwaarde van een kinderdagverblijf voor deze kinderen is dat ze samen kunnen spelen met andere leeftijdsgenootjes. Onze pedagogisch medewerkers ondersteunen kinderen in de interacties tussen de kinderen onderling. Onze pedagogisch medewerkers ondersteunen in het samenspel om conflicten te voorkomen en wanneer er toch een conflict ontstaat, begeleiden onze pedagogisch medewerkers de kinderen om het conflict op te lossen. Ze stimuleren om kinderen zelf oplossingen te laten bedenken door te benoemen wat er gebeurt. *Ooh, Senna heeft de auto afgepakt. Senna kijk eens naar Ryen, hij is er helemaal verdrietig van. Pak de auto maar terug Ryen.*

Bij de jongere kinderen zal er nog een oplossing aangedragen moeten worden. Bij oudere peuters is het benoemen al voldoende en zullen de peuters vaak zelf al met een oplossing komen.

Sport en beweging

Om beweging te blijven stimuleren, willen wij op onze kinderdagverblijf dagelijks aandacht besteden aan dit onderwerp. Zo willen we op een leuke en speelse manier de kinderen, op een vast tijdstip binnen het dagprogramma, leuke oefeningen doen met de kinderen die daar oud genoeg voor zijn. Zo nodigen we regelmatig een externe vakkracht, die een dagdeel een leuke sportactiviteit komt doen met de kinderen. Denk hierbij aan een voetvaltrainer, van een voetbalvereniging uit de buurt.

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden bij activiteiten. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat kinderen plezier hebben bij het uitvoeren van de activiteiten en dat ze zich prettig, gewaardeerd, thuis, veilig, gehoord en begrepen voelen. Dit doen de pedagogisch medewerkers op de volgende manieren:

- De pedagogisch medewerkers bieden de kinderen activiteiten aan die bij de leeftijd en ontwikkelingsfase van de kinderen passen.
- De activiteiten die geboden worden zijn leuk en plezierig.
- De pedagogisch medewerkers staan open voor ideeën van kinderen zelf voor activiteiten en ze zoeken samen met de kinderen mogelijkheden om de activiteiten uit te voeren.
- Bij de uitvoering van activiteiten hebben de pedagogisch medewerkers een actieve houding en ogen en aandacht voor de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers benaderen de kinderen individueel door te benoemen wat ze bij ieder kind zien, complimentjes te geven aan het kind en kinderen concreet te bemoedigen.

Versterken autonomie (zelfstandigheid)

- De pedagogisch medewerkers geven kinderen de ruimte om zelf aan te geven of ze mee willen doen met een activiteit. Ze moedigen kinderen aan om deel te nemen en als een kind niet wil, bieden ze een alternatief. Op die manier leren de kinderen kiezen en wordt, waar mogelijk, de keuze uitgevoerd.
- De pedagogisch medewerkers zorgen dat activiteiten passen bij de behoeften van de kinderen door goed te kijken en luisteren naar de kinderen en de activiteit af te stemmen.

Structuur en rituelen

- De pedagogisch medewerkers starten de activiteit goed voorbereid, gestructureerd en doelgericht. Zo weten de kinderen waar ze aan toe zijn en kunnen ze zich instellen op wat er komen gaat.
- De pedagogisch medewerkers letten bij de overgangsmomenten op dat deze niet te lang duren. Bijvoorbeeld niet lang hoeven te wachten voordat ze naar buiten gaan, maar dat 1 pedagogisch medewerker al met de kinderen die klaar zijn, eerder naar buiten gaat. Zo worden de overgangsmomenten voor de kinderen soepeler gemaakt.

Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)

- De pedagogisch medewerkers geven kinderen de mogelijkheid om allerlei materialen te verkennen zodat kinderen kennis maken met verschillende materialen, mogelijkheden leren kennen en ervaringen opdoen op hun eigen niveau.
- De pedagogisch medewerkers zorgen voor variatie in het activiteiten aanbod zodat kinderen de gelegenheid krijgen alle ontwikkelingsgebieden te kunnen ontplooiën.

Praten, uitleggen en luisteren

De pedagogisch medewerkers praten op een plezierige toon over wat de kinderen doen en ervaren en maken samen met de kinderen plannen en praten na over wat ze gedaan hebben. Zo leren de kinderen veel woorden en begrippen en worden ze gestimuleerd in het (samen) nadenken en praten.

Ondersteunen van relaties tussen kinderen

De pedagogisch medewerkers organiseren 'samen' spelletjes, bijvoorbeeld kringspelletjes en ze verbinden de activiteiten van de kinderen met elkaar. Kinderen leren zo van elkaar en hebben plezier in samen spelen. Kinderen leren elkaar beter kennen.

Meer informatie over ons activiteiten aanbod, het activiteitenprogramma en onze werkwijze is te vinden in ons **activiteitenbeleid**.

Begeleiden naar bed, uit bed en opblijven

Ons kinderdagverblijf heeft slaapkamers waar onze kinderen slapen. Wettelijk is bepaald dat kinderen tot 1,5 jaar in ieder geval moeten slapen in een aparte slaapkamer.

Kinderen tot in elk geval 1,5 jaar hebben een eigen bedje waarin ze slapen als ze bij ons zijn, maar ook de iets oudere kinderen die op de dreumesgroep zitten. Vanaf de peutergroep slapen de kinderen op stretchers.

Tussen de middag worden er activiteiten gedaan met de kinderen die 's middags niet meer slapen. Uitdagende activiteiten ter voorbereiding op de basisschool. Zo worden er knutselopdrachten met knippen en prikken met prikpenen gedaan. Activiteiten waar meer intensieve ondersteuning van een pedagogisch medewerker mogelijk is.

Bij de intake vragen de pedagogisch medewerkers aan de ouders de slaaprituelen die het kind thuis heeft. En of het kind met een knuffel, doekje en of speen slaapt.

Goede communicatie bij het naar bed brengen en uit bed halen is heel belangrijk. De pedagogisch medewerkers spreken dagelijks af wie de baby's naar bed brengen en indien er een slaapwacht bij de kinderen moet zitten, wie bij de kinderen blijft zitten tot ze slapen. En wie bij de opblijvers blijft en welke activiteiten er met de opblijvers gedaan wordt.

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden het begeleiden van het naar bed- en uit bed gaan en het opblijven van kinderen. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

- De pedagogisch medewerkers letten op signalen die erop wijzen dat een kind slaap nodig heeft en zorgen er zo voor dat de kinderen voldoende rust krijgen en er voldoende energie is om intensief te spelen.
- De pedagogisch medewerkers bereiden kinderen voor op het naar bed gaan zodat kinderen voldoende tijd hebben om te schakelen van actief zijn naar slapen.
- De pedagogisch medewerkers benaderen de kinderen rustig en nemen de tijd om ze in bed te leggen. Kinderen die moeite hebben, krijgen meer aandacht doordat de pedagogisch medewerker bij het kind blijft zitten of het kind een aai over de bol te geven. Zo zullen de kinderen zich prettig voelen en zich over kunnen geven aan de slaap.

Versterken autonomie (zelfstandigheid)

- De pedagogisch medewerkers benoemen signalen van de kinderen die erop wijzen dat ze moe zijn en geven daarbij aan dat het kind moe is. Zo leren de kinderen hun eigen vermoeidheid herkennen.
- Bij het uitkleden voordat de kinderen naar bed gaan, stimuleren de pedagogisch medewerkers de kinderen om hun kleren in hun mandje te doen en zelf hun slaapspullen te pakken. Zo leren de kinderen zelfstandig de overgang naar bed te maken.
- De kinderen die opblijven en erg moe zijn, bieden de pedagogisch medewerkers alternatieven om tot rust te komen. Bijvoorbeeld met een boekje op de bank hangen.

- De pedagogisch medewerkers ontvangen de kinderen die wakker worden op een prettige manier die past bij het kind. Het ene kind wil nog even rustig wakker worden op schoot, de ander wil graag vrolijk begroet worden als het uit bed getild wordt.

Structuur en rituelen

De pedagogisch medewerkers hebben per groep een eigen slaapritueel bedacht die ze dagelijks uitvoeren. Bijvoorbeeld een boekje lezen en daarna een slaapversje opzeggen. De kinderen zullen dit slaapritueel herkennen en weten dat ze naar bed gaan.

Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)

Met de opblijvers (grotere peuters) ondernemen de pedagogisch medewerkers activiteiten die kinderen een gevoel geven dat ze groot zijn en dat ze belangrijk zijn. Bijvoorbeeld het laten helpen met huishoudelijke taakjes als de was opvouwen.

Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)

Ook kan er met de opblijvers van de verschillende groepen gezamenlijk een activiteit gedaan worden door de pedagogisch medewerker. Een activiteit die de kinderen extra uitdaging biedt, passend bij hun leeftijd. Bijvoorbeeld kralen rijgen. Zo kunnen peuters gerichte ontwikkelingsactiviteiten aangeboden krijgen, bijvoorbeeld op het gebied van de fijne motoriek.

Eind van de middag

Overdrachten

Dagelijks zijn er twee mondelinge overdrachtmomenten. Aan het begin van de dag en aan het einde van de dag. Aan het begin van de dag vragen onze pedagogisch medewerkers de ouders over bijzonderheden. Na het weekend wordt aan de ouders gevraagd hoe het weekend geweest is. Gedrag en gemoedstoestand van een kind kan hierdoor beter begrepen worden door de pedagogisch medewerkers. Zij kunnen dan hun manier van benadering hierop aanpassen. Bijvoorbeeld, een kind dat moe oogt en erg hangerig is na een druk weekend. Dit kind krijgt de mogelijkheid om iets langer in bed te liggen of er wordt een rustige activiteit zoals boekje lezen aangeboden. Aan de ouders van de baby's vragen onze pedagogisch medewerkers hoe laat het kind de laatste voeding heeft gekregen en hoe het de voedingen ervoor gedronken heeft.

Daarnaast werken wij met een digitale rapportage, hierin kunnen ouders op elk gewenst moment terugkijken of er bijzonderheden zijn geweest en ook kunnen ouders digitaal hierop reageren. De rapportages worden dagelijks bijgehouden door onze pedagogisch medewerkers.

Afspraken over het einde van de middag

- Indien nodig, vanwege het kind-leidster ratio, verlaten kinderen hun stamgroep omdat de stamgroep samengevoegd wordt met een andere stamgroep aan de randen van de dag. Meestal wordt er samengevoegd in de hal vanwege de grotere ruimte. Hier wordt dan een gezamenlijke activiteit gedaan. De kinderen van de babygroep blijven op hun groep totdat ze worden opgehaald.

Het samenvoegen van stamgroepen heeft o.a. als functie om te kunnen voldoen aan het vier ogen principe. Bij het samenvoegen van stamgroepen houden wij rekening met het welzijn van de kinderen. Bovendien vinden kinderen het over het algemeen prettiger wanneer zij samen met andere kinderen aan het einde van de dag wachten op hun papa of mama.

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden aan het einde van de middag. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

- De pedagogisch medewerkers bereiden kinderen voor op de overgang van de groep naar huis door bijvoorbeeld aan te geven dat ze de ouders aan zien komen.
- De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders zich welkom, gezien en gehoord voelen door bij binnenkomst het initiatief te nemen om op de ouders af te lopen, ze vriendelijk te groeten en zich op hen te richten.
- De pedagogisch medewerkers geven inzicht in dat ze hun kind gedurende de dag echt gezien hebben door een goed beeld van de dag weer te geven en hierbij iets specifiek te melden over het betreffende kind. Iets wat de pedagogisch medewerker gezien heeft bij het kind of iets wat opviel in de ontwikkeling van het kind of een activiteit die de pedagogisch

medewerker samen met het kind gedaan heeft. Op die manier zullen de kinderen ook de verbinding ervaren tussen de opvang en thuis.

Versterken autonomie (zelfstandigheid)

- Aan het einde van de dag zijn er nog veel karweitjes die gedaan moeten worden zoals was opvouwen en materialen klaarleggen voor de volgende dag. De pedagogisch medewerkers grijpen deze kansen aan om er voor peuters een activiteit van te maken en hen te betrekken bij 'het grotenmensenwerk'. Op die manier voelen de kinderen zich groot en nuttig en dit verstrekt hun zelfbeeld. En op die manier blijven de pedagogisch medewerkers ook bij deze momenten bezig met hun eigenlijke taak, namelijk de zorg voor de kinderen.
- Aan het einde van de middag benutten de pedagogisch medewerkers het vrije spelmoment om de oudere peuters de ruimte en gelegenheid te geven om zelfstandig te spelen. Bijvoorbeeld met elkaar op de gang. Zo ervaren de oudere peuters hun zelfstandigheid en leren ze zich ook zelf te vermaken zonder begeleiding.

Structuur en rituelen

- De pedagogisch medewerkers hebben een belangrijke rol in het soepel laten verlopen van het afscheidsmoment aan het einde van de dag. Ze laten het afscheid nemen soepel verlopen door een vaste manier te hanteren bij het afscheid nemen;
  - Bij de baby's benoemen dat de baby weer naar huis gaat, de baby overgeven aan de ouders en afscheid nemen met een knuffel of samen zwaaien.
  - Bij de peuters hanteren de pedagogisch medewerkers als ritueel dat ze benoemen wanneer het kind er weer zal zijn en welke medewerker er dan aanwezig is en welke vriendjes en vriendinnetjes er dan ook zullen zijn.
- Vaste structuur aan het einde van de dag is dat de pedagogisch medewerkers de haaltijden van de kinderen noteren zodat duidelijk is welke kinderen er opgehaald zijn en zodat er bewaakt kan worden dat er niet meer dan 3 uur afgeweken wordt van de BKR (drie-uursregeling).
- Aan het einde van de middag zijn kinderen vaak moe. De pedagogisch medewerkers stemmen de activiteiten af op de behoeften van de kinderen zodat ze kunnen spelen als ze daar nog behoefte aan hebben, maar ook kunnen rusten als ze geen energie meer hebben.
- De kinderen krijgen voldoende eetmomenten op een dag. De pedagogisch medewerkers geven aan het einde van de dag, rond een uur of vijf, nog een kleine snack zoals rozijntjes, maischips, een plakje worst of een koekje met een beker water.

Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)

De pedagogisch medewerkers gebruiken de haalmomenten in het leren herkennen van- en omgaan met emoties. Ze benoemen wat ze zien aan emoties bij de kinderen. Bijvoorbeeld wanneer een kind boos kijkt als het opgehaald, dat het kind boos kijkt omdat het graag nog verder had willen spelen.

Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat kinderen interessante ervaringen opdoen tot aan het moment dat ze opgehaald worden. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat het einde van de middag zo wordt ingericht dat er een leuke middagbesteding is.

Praten, uitleggen en luisteren

- Aan het einde van de dag vertellen de pedagogisch medewerkers de baby dat ze naar huis gaat zodat de baby woorden leert voor gebeurtenissen en gevoelens bij de overgang van de groep naar huis.
- De pedagogisch medewerkers vertellen bij de overdracht aan het einde van de dag welke activiteiten er gedaan zijn en welke gebeurtenissen er hebben plaatsgevonden zodat ouders een beeld hebben van de dag van hun kind. De pedagogisch medewerkers betrekken hierbij de kinderen zodat de ouders en het kind thuis ook met elkaar kunnen napraten over de dag. In het gesprek maken de pedagogisch medewerkers activiteiten en gebeurtenissen zichtbaar door bijvoorbeeld werkjes of een foto te laten zien.

Kleine uitstapjes

Kinderen verlaten de stamgroepsruimte voor het maken van uitstapjes buiten de deur. bijv. boodschapjes doen. Wij vinden het belangrijk dat onze pedagogisch medewerkers bekend zijn in de wijk zodat ze weten welke mogelijkheden voor verschillende uitstapjes dichtbij en verder weg er zijn. Ze weten waar de kinderboerderij is en waar leuke en veilige speeltuinen zijn. De pedagogisch medewerkers nemen het initiatief in het maken van uitstapjes. Ze kijken naar de behoefte van de kinderen, de situatie en de fysieke mogelijkheden. Ze overleggen met elkaar over de voorbereiding, taakverdeling tijdens de uitstapjes en de planning van deze kleine uitstapjes.

Om de veiligheid tijdens uitstapjes te garanderen hanteren we een aantal afspraken.

- De pedagogisch medewerker mag het aantal kinderen meenemen dat volgens de BKR is toegestaan;
- Tijdens het uitstapje zijn er minimaal twee volwassenen aanwezig. Dit kunnen pedagogisch medewerkers, stagiaires, of hulpouders zijn. Zij zorgen ervoor dat ze telefonisch bereikbaar zijn;
- De kinderen dragen een hesje, zodat ze goed te onderscheiden zijn van de andere kinderen;
- De pedagogisch medewerker neemt een tas mee met daarin lotiondoekjes, luiers, reservekleding, wegwerphandschoenen, zonnebrandcrème, EHBO koffer, (indien mogelijk) de pinpas en iets te eten en te drinken voor de kinderen;
- De pedagogisch medewerker neemt de brandring mee tijdens het uitstapje, controleert de brandring voor vertrek en zorgt ervoor dat deze klopt;
- Voor vertrek telt de pedagogisch medewerker de aanwezige kinderen en dit doet hij/zij minimaal drie keer tijdens het uitstapje.
- Ouders worden te allen tijde op de hoogte gebracht van onze uitstapjes.
- Uitstapjes worden alleen met schriftelijke toestemming van de ouders ondernemen. In ons protocol uitstapjes kunt u de aard en de organisatie rondom het maken van uitstapjes lezen.

Pedagogische acties

Hieronder volgt een beschrijving van pedagogische acties die wij belangrijk vinden bij kleine uitstapjes. Beschreven vanuit de verschillende pedagogische uitgangspunten ofwel interactievaardigheden:

Positieve benadering

De pedagogisch medewerker houdt bij de planning van kleine uitstapjes rekening met de leeftijd en het niveau van de kinderen. Ze zorgt ervoor dat het uitstapje voor alle kinderen een plezierige en leuke ervaring zal zijn. Hierbij staat ze open voor ideeën van de kinderen en zoekt ze samen naar mogelijkheden om uitstapjes te ondernemen die de oudere peuters voorstellen. Bij de uitstapjes benadert de pedagogisch medewerker de kinderen persoonlijk. Op die manier zal ieder kind plezier ervaren aan het maken van de uitstapjes en zullen de kinderen zich prettig, gewaardeerd, veilig en gehoord voelen.

Versterken autonomie (zelfstandigheid)

Bij het maken van kleine uitstapjes zijn kinderen vrij om hieraan deel te willen nemen of niet. De pedagogisch medewerkers moedigen de kinderen wel aan om mee te gaan. Zo leren de kinderen zelf kiezen en worden ze gestimuleerd om iets nieuws te doen.

Bij het verzinnen van uitstapjes 'vertalen' de pedagogisch medewerkers wat ze zien aan interesse bij en betrokkenheid van de kinderen. Ze observeren en luisteren om zo op de kinderen af te stemmen en aan te sluiten op hun interesse. Op die manier worden de behoeften en de inbreng van kinderen serieus genomen.

Structuur en rituelen

Voor kinderen is het belangrijk dat ze weten waar ze aan toe zijn. Zo ook bij het maken van een uitstapje. De pedagogisch medewerkers begeleiden dit zo goed mogelijk door het visueel te maken. Zo kunnen de pedagogisch medewerkers plaatsjes van dieren laten zien wanneer er een bezoek gebracht gaat worden aan de kinderboerderij of kunnen er foto's bekeken worden met de kinderen van eerder gemaakte uitstapjes.

Kansen grijpen (ontwikkelingsstimulering)

De pedagogisch medewerkers geven bij het maken van kleine uitstapjes de kinderen volop de gelegenheid om ervaringen op te doen op een manier die past bij hun behoefte en leeftijd. Kinderen leren vanuit deze ervaringen op hun eigen niveau.

Zo kunnen de pedagogisch medewerkers veel benoemen wat de kinderen zien tijdens een boodschapje doen met baby's en kunnen de peuters in de winkel een eigen winkelwagentje krijgen met een opdrachtje om te helpen de boodschappen te zoeken.

Kansen creëren (ontwikkelingsstimulering)

De pedagogisch medewerkers organiseren een gevarieerd aanbod aan uitstapjes zodat kinderen uiteenlopende ervaringen op kunnen doen.

Ook gebruiken de pedagogisch medewerkers ervaringen van de kinderen die ze op hebben gedaan tijdens de kleine uitstapjes in latere activiteiten. Bijvoorbeeld door bijvoorbeeld dieren te tekenen die de kinderen gezien hebben bij de kinderboerderij en liedjes te zingen waarin deze dieren voorkomen. Zo leren kinderen op verschillende manieren hun ervaringen te uiten.

Praten, uitleggen en luisteren

Bij het maken van kleine uitstapjes benoemen de pedagogisch medewerkers veel zodat de kinderen veel woorden en begrippen leren en ze gestimuleerd worden in het nadenken en praten. Dit praten en benoemen doen de pedagogisch medewerkers op een plezierige toon. Ze verwoorden wat de kinderen aan het doen zijn en praten na afloop na over het verloop, nieuwe ervaringen en begrippen die kinderen hebben opgedaan tijdens de kleine uitstapjes. Zo worden kinderen gestimuleerd in het nadenken en praten.

Ondersteunen van relaties tussen kinderen

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de kinderen bij elkaar betrokken zijn en zich onderdeel van de groep voelen door de kleine uitstapjes echt samen te organiseren, doen en beleven. Het samen plezier hebben tijdens de kleine uitstapjes staat hierbij centraal.

ONZE WERKWIJZE

Stamgroepen

Kinderen worden bij ons ingedeeld en opgevangen op een eigen stamgroep. Een stamgroep is een vaste groep kinderen in de dagopvang in een passend ingerichte vaste groepsruimte.⁷

Mogelijkheid tot plaatsen op 2 stamgroepen

Wij bieden de mogelijkheid om een kind tijdelijk te kunnen plaatsen op twee stamgroepen wanneer wij ouders hiermee sneller een opvangplek kunnen bieden en zij hiermee akkoord zijn. Ouders geven hier schriftelijk toestemming voor door middel van het tekenen van het plaatsingscontract waar dit op vermeld staat. Op de plaatsingsovereenkomst staat beschreven op welke stamgroepen het kind geplaatst is en er staat bij tot wanneer de plaatsing op twee stamgroepen is.

Bij ons kinderdagverblijf werken we met zowel **verticale-** als **horizontale groep (en)**. Een verticale groep is een stamgroep waarin kinderen van verschillende leeftijden zitten. In de praktijk is bij de meeste kinderdagverblijven de verticale groep een groep met kinderen van nul tot vier jaar. Daarnaast is een groep pas verticaal als er iedere dag een minimaal leeftijdsverschil tussen de jongste en oudste zit van twee jaar.⁸

Wij hebben gekozen voor beide vormen omdat verticale groepen volgens ons een meerwaarde kan hebben. De sociale vaardigheden van de kinderen worden gestimuleerd. Zo krijgen kinderen de mogelijkheid om **sociale competenties** te ontwikkelen. Er is minder wisseling van pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers hebben meer tijd om de kinderen echt te leren kennen doordat ze de kinderen tijdens de eerste 4 jaar van hun leven meemaken. Een hechtingsband met een vertrouwde pedagogisch medewerker stimuleert de **emotionele veiligheid**. De pedagogisch medewerkers kunnen een goede vertrouwensrelatie met de ouders opbouwen. Kinderen zullen zich sneller vertrouwd en daarmee **emotioneel veilig** voelen, als ouders vertrouwen hebben in de pedagogisch medewerkers waarbij ze hun dierbaarste bezit achterlaten.

De groepsgrootte hangt af van het aantal vierkante meters speeloppervlakte per kind. Wij werken volgens de volgende wettelijk kwaliteitseisen voor de groepsgrootte vastgesteld in het *Beleidsregels kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen, SZW*. Voor de berekening van het aantal in te zetten beroepskrachten, maken wij gebruik van de online rekentool www.1ratio.nl

De situatie per groep.

Naam groep	Aantal vierkante meters speeloppervlakte	Maximaal aantal gelijktijdig aanwezige kinderen	Aantal beroepskrachten bij een maximale bezetting
De Baby Beer 0 tot 2 jaar	35 m2	10	2 en bij te veel 0-jarige 3 beroepskrachten
De Kleine Beer 1 tot 3 jaar	39m2	11	2 of 3, afhankelijk van het aantal 1-jarige
De Grote Beer 2 tot 4 jaar	42m2	12	2 beroepskrachten

⁷ Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang, Artikel 1 Definitie

⁸ Vakblad Kinderopvang, Marianne Velsin, September 2010

De Boven Beer 3-4 jaar	27,5 m2 groepsruimte + 11,5 m2 speelhal = 39 m2	11	2 beroepskrachten
De Sterren 0 tot 4 jaar	34 m2	10	2 tot 3, afhankelijk van de leeftijd van de kinderen

Extra dagdelen

Gebruik maken van extra opvang, anders dan de vaste dagen van een kind, is altijd mogelijk. Mits de groep dit toelaat qua kind aantal. Er wordt te allen tijde gekeken naar de beroepskracht-ratio, waar nodig of mogelijk worden hierin maatregelen getroffen om wel te voldoen aan de beroepskracht-ratio. Ook wordt er gekeken naar de beschikbaarheid van het vaste bedje van het kind. Als deze door een ander kind wordt gebruikt op die dag, wordt er in overleg met de ouders een ander bedje beschikbaar gesteld. Wij adviseren ouders om alleen gebruik te maken van een extra dagdeel wanneer er plaats is op de eigen groep.

Als extra service bieden wij ouders de mogelijkheid om een opvang dag te kunnen ruilen. Een ruildag kan alleen goedgekeurd worden wanneer de BKR niet overschreden wordt. Voor ruildagen geldt hetzelfde als voor extra opvangdagen.

DE RUIMTES

Ons kinderdagverblijf is gevestigd in een ruim pand aan de rand van Den Haag, in de wijk Bouwlust. Wij hebben gekozen voor een ruimtelijke indeling. Een ruimtelijke indeling geeft een rustige uitstraling en biedt de kinderen een gevoel van *emotionele veiligheid*. De ruim opgezette groepsruimtes beschikken over verschillende speelhoeken die bijdrage aan een rijke- en uitdagende speel-leeromgeving.

Onze stamgroepsruimtes

Een stamgroepsruimte is de ruimte waarin kinderen in de dagopvang het grootste deel van de dag aanwezig zijn.⁹ Ieder kinderdagverblijf moet voldoen aan bepaalde eisen. Zo heeft ons kinderdagverblijf meer dan 3,5 m² bruto-oppervlakte in de groepsruimte beschikbaar per kind. De binnenspeelruimtes zijn passend ingericht voor het aantal op te vangen kinderen.

De kinderen maken gebruik van maximaal twee stamgroepsruimtes. Deze twee groepsruimtes zijn vertrouwd voor de kinderen en bieden de kinderen *emotionele veiligheid*. Op rustige dagen kunnen groepen samengevoegd worden. Dit gebeurt met toestemming van de ouders. Op welke momenten de groepen samengevoegd kunnen worden, staat beschreven in het hoofdstuk 'Binnenkomst' en 'Einde van de middag'. Daarnaast volgen wij het **protocol samenvoegen van groepen**.

---

⁹ Artikel; Opvang van kinderen in een stamgroep, GGD Nederland, juni 2011

DE PEDAGOGISCH MEDEWERKERS

Voor de functie van pedagogisch medewerker is een opleidingsachtergrond vereist conform de CAO Kinderopvang voor kindercentra en gastouderbureaus.

Naast de CAO bepaalde eisen, stelt kinderdagverblijf Future Kids de volgende functie eisen aan onze pedagogisch medewerkers:

- Onze medewerkers hebben een open en liefdevolle uitstraling.
- Onze pedagogisch medewerkers hebben een respectvolle houding naar de kinderen.
- Onze pedagogisch medewerkers praten niet tegen de kinderen, maar *communiceren met* de kinderen.
- Onze medewerkers hebben een grote fantasie en stimuleren het fantasierijke spel bij de kinderen.
- Onze medewerkers beschikken over voldoende communicatieve vaardigheden en gaan de gesprekken met ouders aan.
- Onze medewerkers zijn positieve denkers. Zij zien geen problemen, maar uitdagingen.
- Onze medewerkers hanteren Nederlands als voertaal.
- HBO + MBO geschoolde

Vaste-gezichtencriterium

Iedere stamgroep heeft maximaal 3 pedagogisch medewerkers. Een vast gezicht op vaste dagen is belangrijk voor de *emotionele veiligheid* van de kinderen. Ieder kind heeft maximaal drie vaste beroepskrachten waarvan er dagelijks minimaal één werkzaam is op de groep van het kind. Ieder kind is dus gekoppeld aan maximaal drie vaste pedagogisch medewerkers. Het vaste-gezichtencriterium geldt op kindniveau en niet op groepsniveau. In het eerste levensjaar ontwikkelt het kind een duidelijke voorkeur voor personen, waar het kind zich vertrouwt bij voelt en wil hier liever niet van gescheiden worden. Het vertrouwen dat deze persoon terugkomt hebben zij nog niet. Dit wordt in het 2de levensjaar ontwikkelt. Omdat een kind zich kan hechten aan meerdere personen, ligt hier een belangrijke rol voor de pedagogische medewerker. De pedagogisch medewerker is verantwoordelijk voor een adequate interactie om de emotionele veiligheid te waarborgen. De baby's (0-12 maanden) zijn gekoppeld aan maximaal 2 vaste pedagogisch medewerkers, waarvan er dagelijks minimaal 1 werkzaam is op de groep van de baby. Als er op basis van de BKR met drie pedagogisch medewerkers gewerkt wordt, worden maximaal drie vaste gezichten toegewezen aan de nul jarigen. De koppeling van vaste pedagogisch medewerkers aan kinderen geldt afgezien van ziekte, verlof of vakantie.

Als een vast gezicht ziek is, verlof heeft of op vakantie is mag er een andere pedagogisch medewerker ingezet worden wanneer er geen ander vast gezicht beschikbaar is die ter vervanging kan worden ingezet. Het moet gaan over vervanging voor een periode van maximaal 4 aaneengesloten weken.

Wij waarborgen de emotionele veiligheid van de kinderen door zoveel mogelijk pedagogisch medewerkers in te zetten uit ons team die de kinderen al kennen. De teamleden stemmen onderling de vakanties af zodat er binnen de groep niet meerdere vaste gezichten tegelijk met vakantie zijn. In vakantieperiodes vragen wij parttimers of zij extra willen werken. Het team ruilt onderling gedurende de zomervakantie periode ook wel eens van werkdag om ervoor te zorgen dat er dagelijks een vast gezicht voor de kinderen aanwezig is. Bij ziekte bekijken wij eerst binnen onze locatie of we de zieke collega kunnen vervangen met een ander vast gezicht van de groep. Zo niet, dan een collega van een aangrenzende groep. Doordat wij werken met een opendeurenbeleid, kennen de kinderen de leidsters van de andere groepen en zijn dit inmiddels ook al vertrouwde gezichten voor de kinderen. Een andere mogelijkheid is om een collega in te zetten die nog geen vaste groep heeft, maar

regelmatig invalt en hiermee de gaten in het rooster opvult. Zij heeft regelmatig op de groep/locatie gewerkt en is dus al een vertrouwd gezicht voor de kinderen. Ook sommige kantoormedewerkers met de juiste kwalificaties kunnen invallen op de groepen mocht dit nodig zijn. De laatste optie is het inzetten van een externe invalkracht. Dit doen we alleen als er echt geen andere optie mogelijk is. Bij het maken van het rooster letten wij op de vaste gezichten. Op de babygroepen vinden wij het heel belangrijk dat hier zoveel mogelijk vaste gezichten ingeroosterd worden en indien dit niet mogelijk is, een pedagogisch medewerker die de baby's al heel goed kent. Baby's kunnen hun behoefte nog niet onder woorden brengen en dan is het nog belangrijker dat er een medewerker werkzaam is die de signalen die de baby's geven goed kan duiden, sensitief responsief is. Daarnaast zetten wij ook formatief stagiaires in op de groep naast een gediplomeerde beroepskracht. De stagiaires kennen de kinderen al doordat ze stagelopen bij ons op de groep.

Mentorschap

Ieder kind op ons kinderdagverblijf heeft een persoonlijke mentor. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkt op de groep van het kind. Bij de koppeling van kinderen aan een mentor proberen wij de kinderen te koppelen aan de pedagogisch medewerker die het kind gedurende de week het meeste ziet. Op de groep hangt een overzicht met de verdeling van de mentorkinderen. Bij de intake en tijdens de eerste wendag wordt aan de ouders en aan het kind kenbaar gemaakt wie de mentor van het kind is. Tevens is dit te vinden op het ouderportaal. De mentor is het vaste aanspreekpunt voor de ouder/verzorger. Voor de BSO-kinderen is de mentor ook het eerste aanspreekpunt. De mentor voert de gesprekken naar aanleiding van de observaties.

Verantwoordelijkheden en taken van de Mentor

Aan ieder wordt een vaste mentor toegekend. Dit wordt genoteerd in het digitale kind dossier. De mentor volgt hoe een kind zich ontwikkelt. De mentor zorgt ervoor dat speciale wensen rond de opvang bij alle pedagogisch medewerkers bekend zijn. Indien nodig regelt de mentor dat er afspraken gemaakt worden met betrekking tot de verzorging en/of begeleiding van het kind. Tevens houdt de mentor hiervan de voortgang in de gaten. Als er bijzonderheden zijn, is de mentor het eerste aanspreekpunt. De mentor bouwt een vertrouwensrelatie op met de ouders. Door een goede vertrouwensrelatie op te bouwen, zullen kinderen zich emotioneel veilig voelen op de kinderopvang. De mentor observeert het kind en brengt hierover verslag uit aan de ouders. Dit houdt de mentor bij in het Digi-Dagboek en binnenkort ook in ons kindvolgsysteem. De mentor heeft de meeste informatie over 'haar' kinderen, kan zij bij uitstek met ouders/verzorgers meedenken.

Taken van de mentor zijn:

- Bijdrage leveren aan het intakegesprek en wenperiode op de groep.
- Houd het welbevinden van het kind in de gaten.
- Draagt zorg dat gemaakt afspraken worden nageleefd.
- Houd het digitale kinddossier bij waarin ouders ook dagelijks in mee kunnen lezen en communiceren.
- Draagt ervoor dat de overstap naar een andere groep of school duidelijk verloopt.
- Aanspreekpunt voor ouders m.b.t. de dagelijkse gang van zaken rondom het kind.
- Een coördinerende rol bij (langdurig) medicijngebruik (zie medicijnprotocol).
- Bij beëindiging van de opvang, houdt de mentor een eindgesprek(je) met de ouders en geeft eventuele bijzonderheden door aan de leidinggevende.

De mentor stimuleert het kind in zijn ontwikkeling. Een mentor kan talenten in kinderen ontdekken en laten groeien, Een pedagogisch medewerker reikt die kansen al dagelijks aan voor alle kinderen, maar door het toewijzen van een aantal mentorkinderen kan de mentor zich extra op hun richten, De mentor zal gericht observeren en ontwikkelingskansen aanreiken. De Pedagogisch Medewerker kent 'haar' kinderen het beste en kan ze dus beter ondersteunen

De mentor zal doelen opstellen voor het kind die binnen de visie van de kinderopvang vallen.

Voorbeelden van doelen:

- Kinderen helpen om een positief zelfbeeld te ontwikkelen
- Kinderen helpen om vriendschappen aan te gaan met andere kinderen

Babyspecialisten

Per 1 januari 2018 gaat de wet IKK van kracht. Vanaf dit moment moet er geïnvesteerd worden in specifieke scholing voor alle pedagogisch medewerkers die met baby's werken. Er geldt een ingroeiperiode van vijf jaar. Hiervoor hebben we een opleidingsbeleidsplan. Hierin staat beschreven hoe wij onze pedagogisch medewerkers van de babygroep en invalkrachten die invallen op de babygroep bijscholen.

Vierogenprincipe en de achterwachting

Naar aanleiding van de zedenzaak is de Commissie Gunning ingesteld om onderzoek te doen naar de toedracht van de Amsterdamse zedenzaak met als doel om hieruit lessen te trekken voor een betere en veiligere kinderopvang. Het resultaat: hier vier ogen (en oren) principe. Het 4-ogen en oren principe betekent dat er altijd minimaal 2 volwassenen, in een bepaalde vorm, toezicht moeten houden op kinderen in kinderdagverblijven. Door dit vier ogen principe is het dus verplicht dat er altijd 2 volwassenen zijn die de kinderen in een groep kunnen zien of horen.

Hoe wij het vierogen principe toepassen binnen onze kinderopvang:

Transparantie: Ons kinderdagverblijf heeft over het algemeen vrij veel glas. De groepen die dit niet hebben zijn voorzien van deuren met glas erin zodat vanaf de hal zicht is op de groepen. Daarnaast werken wij met een open deurenbeleid waardoor kinderen met hun leidster(s) ook weleens op een andere groep spelen waardoor er in- en uitloop is.

Personeelsbezetting en stagiaires: Onze medewerkers staan zoveel mogelijk met zijn tweeën op een groep. Dit kunnen twee pedagogisch medewerkers zijn of een stagiaire gekoppeld aan een medewerker. Naast de pedagogisch medewerkers, stagiaires en groepshulp zijn er regelmatig ook directieleden/ kantoormedewerkers in het pand. Verder lopen er de hele dag door ouders in en uit om kinderen op te halen of te brengen.

Openen en sluiten: we proberen het personeel zodanig in te roosteren dat deze openen met een stagiaire. Op de dagen dat dit niet het geval is, maken wij gebruik van 'roommonitoring'. Dit doen wij door telefonisch contact te leggen met onze andere locaties. Het contact blijft open waardoor het mogelijk is dat zij van alles horen wat er op de groepen gebeurt. Dit blijft zo totdat de volgende collega/ dienst van start gaat. Daarnaast delen wij de diensten zodanig in dat deze elkaar snel opvolgen.

Specifieke situaties: tijdens slaapmomenten proberen wij zoveel mogelijk de deuren open of op een kier te houden. Verder is er ook 'verkeer' doordat kinderen op verschillende momenten wakker worden en naar de groep gebracht worden of andersom. De opbijvers worden gezamenlijk opgevangen op een centrale, zichtbare plek waar genoeg personen aanwezig zijn en waar de grote kans is op onverwacht binnenlopen. Verder maken we gebruik van babyfoons waardoor het personeel (tijdens slaaptijden) elkaar onderling kunnen horen.

Indien de beroepskracht-kindratio het toelaat dat er slechts een beroepskracht in het kindcentrum aanwezig is, is tevens een volwassene beschikbaar die telefonisch bereikbaar is en die binnen 15 minuten in het kindercentrum aanwezig kan zijn in het geval van een calamiteit. De naam en het telefoonnummer van deze persoon(en) zijn opgenomen in het beleid Veiligheid en Gezondheid en te vinden op locatie.

EHBO

We roosteren onze medewerkers zo in dat er tijdens de openingsuren een volwassene aanwezig is met een geldig kinder-EHBO-certificaat. Dat zorgt ervoor dat snel en adequaat kan worden gehandeld bij ongevallen.

Ondersteuning

Op ons kinderdagverblijf zijn er verschillende functies die de pedagogisch medewerkers als het ware ondersteunen. Dit zijn de functies van de beleidsmedewerker, de pedagogisch coach en de senior pedagogisch medewerker. Daarnaast zetten we ook een pedagogisch medewerker in als 'groepsondersteuner', werken wij met stagiaires en is er wekelijks een groepshulp aanwezig.

Beleidsmedewerker

De functie van beleidsmedewerker richt zich op het ontwikkelen en implementeren van het beleid ten behoeve van het pedagogisch beleid en eventuele andere beleidsterreinen. De functie van beleidsmedewerker kenmerkt zich door het vertalen van beleidsvoornemens naar de concrete werkpraktijk.

Beleid voorbereiden, realiseren en evalueren:

- Volgt ontwikkelingen op de betreffende terreinen van beleidsvorming (maatschappelijke ontwikkelingen, ontwikkelingen binnen de politiek en/ of binnen de sector) en adviseert de directie omtrent het te voeren beleid op deze terreinen.
- Ontwikkelt, binnen de door de directie gestelde kaders, beleid op een of enkele onderscheiden beleidsterreinen binnen de onderneming.
- Vertaalt, na vaststelling van het beleid, beleidsvoornemens naar concrete activiteiten en ontwikkelt deze activiteiten.
- Evalueert activiteiten, signaleert knelpunten in relatie tot het kinderopvangbeleid en neemt initiatieven die kunnen leiden tot verbetering en/ of aanpassingen.
- Ontwikkelt en geeft uitvoering aan informatie- en kennisoverdracht binnen de eigen onderneming. Draagt bij aan deskundigheidsbevordering.

Pedagogisch coach

De functie Pedagogisch coach kenmerkt zich door het als allround coach verbeteren van de pedagogisch kwaliteit van dienstverlening en professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers op het aandachtsgebied. De Pedagogisch Coach fungeert als spil tussen het pedagogisch beleid en de uitvoering hiervan. De taken van deze pedagogisch beleidsmedewerker/ -coach is het ondersteunen en begeleiden van de PW-ers bij de dagelijks gang van zaken.

Coachen van medewerkers:

- Helpt medewerkers in het signaleren van knelpunten en/ of hiaten in hun werkzaamheden, kennis en vaardigheden in relatie tot het pedagogisch beleid en achterhaalt samen hun

coachingsbehoeften. Stelt een (individueel/ groepsgerichte) coachplan op en/ of faciliteert in het opstellen daarvan.

- Draagt bij aan de kwaliteitsverbetering door het coachen, ondersteunen en adviseren van medewerkers bij de begeleiding van de betreffende groep kinderen (ook in complexe situaties). Treedt afhankelijk van de situatie begeleidend, stimulerend of interveniërend op.
- Bewaakt de kwaliteit van het functioneren van medewerkers en bespreekt dit met de leidinggevende (n.a.v. video interactie begeleiding en individuele coachgesprekken).
- Draagt bij aan de professionele ontwikkeling van medewerkers en aan deskundigheids- en kwaliteitsbevordering.
- Bewaakt het kwaliteitsniveau van het pedagogisch beleid binnen de organisatie, evalueert het uitgevoerde beleid en doet verbetervoorstellen.
- Ondersteunt medewerkers bij het observeren van de kinderen

In ons coachplan kunt u lezen waar de speerpunten liggen.

Het beleidsmatige deel van de functie pedagogisch beleidsmedewerker/ - coach wordt nu nog uitgevoerd door de leidinggevende. Wanneer de assistent leidinggevende haar training afgerond heeft, zal zij gedelegeerde beleidstaken overnemen.

Senior pedagogisch medewerker

De functie van senior pedagogisch medewerker is in basis vergelijkbaar met die van de reguliere pedagogisch medewerker. Er zijn echter een aantal taken en verantwoordelijkheden die hier een aanvulling op zijn. Zo heeft de spm'er ten aanzien van het dagelijks pedagogisch handelen een voorbeeldfunctie voor collega's. Zij draagt het pedagogisch beleid actief uit en fungeert als vraagbaak binnen de opvang op het gebied van pedagogisch handelen. Ten aanzien van het instrueren, controleren, ondersteunen en begeleiden, begeleidt de spm'er de overige pedagogisch medewerkers in het pedagogisch handelen. Ten aanzien van de kwaliteitscyclus pedagogisch handelen is de spm'er verantwoordelijk voor de dagelijkse observatie en ondersteuning, checkt de spm'er het pedagogisch handelen en koppelt dit terug naar het pedagogisch team. Ook ondersteunt zij de medewerkers bij het observeren van kinderen en is zij verantwoordelijk voor de stagecoördinatie.

De beleidsmedewerker, pedagogisch coach en de senior pedagogisch medewerker vormen samen het pedagogisch team.

Pedagogisch medewerker als ondersteuning

Op ons kinderdagverblijf wordt een aantal keer in de week een pedagogisch medewerker als ondersteuning ingezet. Deze is boventallig aanwezig en is niet meegeteld in de beroepskracht-kindratio. De taken van deze Pedagogische medewerker zijn o.a. als volgt;

- Inzet tijdens (on)verwachte uitval van een pedagogisch medewerker.
- Ondersteuning tijdens breng –en haal momenten.
- Draagt zorg voor bevoorrading van de groepen.
- Kookt dagelijks een warme maaltijd voor de kinderen en pedagogisch medewerkers.
- Doet kleine uitstapjes met kinderen bijvoorbeeld boodschapjes doen.
- Ondersteunt de groepen tijdens de pauzes van medewerkers en organiseert activiteiten voor de 'opblijvers'.
- Ondersteunt de pedagogisch medewerkers met het schoonhouden van de groepen en de algemene ruimtes.

Stagiaires

Wij staan open voor het werken met stagiaires. Dit om mee te werken aan profilering en professionalisering van het beroep en aan het vergroten van kwaliteit binnen het dagverblijf. Ons kindercentrum is een officieel erkent **Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven** leerbedrijf. Wij bieden stagiaires de mogelijkheid om bij ons praktijkervaring op te doen. Aan iedere stagiaire wordt een stagebegeleider vanuit onze organisatie gekoppeld.

Het gaat hier om MBO studenten van de opleiding PW 3, GPW 4 en HBO studenten. Zij zijn regelmatig te vinden op de groepen. Wij werken momenteel zowel met BOL-stagiaires als BBL-stagiaires. De aansturing op de werkvloer van de stagiaires, wordt door de beroepskrachten gedaan. De eindverantwoordelijke voor het leerproces is onze praktijkbegeleider/ senior pedagogisch medewerker. In de praktijk betekent dit dat zij zoveel mogelijk betrokken worden bij de dagelijkse werkzaamheden die komen kijken op ons kinderdagverblijf. Zo krijgen zij de kans om zich te ontwikkelen tot volwaardige pedagogisch medewerkers en bieden ze tegelijkertijd ondersteuning op de groepen. Alle stagiaires moeten voor plaatsing de VOG overleggen en opgenomen worden in het Personenregister Kinderopvang en gekoppeld zijn aan onze organisatie. De stagiair kan onder bijzondere omstandigheden (ziekte, vakantie) beperkt formatief ingezet worden. Formatieve inzet betekent dat de stagiair geheel of gedeeltelijk meetelt in de berekening van de BKR, dus als volwaardig beroepskracht op de groep staat. Wij zetten alleen laatste jaars stagiaires formatief in en zetten deze stagiaires alleen in op de groep naast een gediplomeerde pedagogisch medewerker die de eindverantwoordelijkheid draagt. Zo voldoen wij aan de wettelijke eis dat het aandeel van het aantal beroepskrachten-in-opleiding en stagiaires dat formatief wordt ingezet, niet groter is dan een derde van het personeelsbestand aan pedagogisch medewerkers op een kindercentrum. Afhankelijk van het aantal kinderen die op de planning staan, worden de stagiaires ingeroosterd. Daarnaast kunnen stagiaires nog steeds boven-formatief worden ingezet, als extra ondersteuning. Stagiaires voeren tijdens hun boven-formatieve aanwezigheid alleen gedelegeerde ondersteunende taken uit onder toezicht van een gediplomeerde pedagogisch medewerker. Op deze manier krijgen de stagiaires de mogelijkheid vaardigheden te oefenen en ervaring op te doen welke binnen de opleiding vallen en vereist zijn voor de opleiding. De verantwoordelijkheden van de stagiaire groeit gedurende het stagejaar van de stagiaire. Dit is afhankelijk op welke groep de stagiaire stageloopt en in welk jaar de stagiaire zich bevindt. Hiervoor wordt samen met de stagebegeleider een leerplan gemaakt. Gedelegeerde taken die de stagiaires bij ons uitvoeren zijn in principe alle taken die horen bij een pedagogisch medewerker. Taken kunnen zijn;

- Kinderen begeleiden zowel in groepsverband als individueel bij de dagelijkse voorkomende bezigheden
- Organiseren van activiteiten gericht op de ontwikkelingen
- Zorg dragen voor de dagelijkse verzorging van kinderen
- Licht huishoudelijke werkzaamheden verrichten in de groep

Groepshulp

Wij werken met groepshulpen. De groepshulp verricht aanvullende en ondersteunende werkzaamheden. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder toezicht van een gediplomeerde pedagogisch medewerker. Wij vinden het belangrijk dat de groepshulp in staat is om een vertrouwensband op te kunnen bouwen met de kinderen zodat de kinderen zich veilig voelen bij haar. De groepshulp wordt begeleid door de leidinggevende. De begeleiding is erop gericht om hen te motiveren en plezier in de taken te laten ervaren. Op die manier draagt de groepshulp bij aan het verbeteren van de kwaliteit van onze opvang. De groepshulp kookt en voert op de groep alleen gedelegeerde ondersteunende taken uit onder begeleiding van onze pedagogisch medewerkers.

Taken die de groepshulpen uitvoeren zijn;

- Schoonmaakwerkzaamheden volgens de schoonmaaklijst

- Het verzorgen van de (warme) maaltijd
- Kleine boodschappen doen
- De pedagogisch medewerkers ondersteunen op de groep (bijvoorbeeld een boekje voorlezen, helpen met het groente/fruithapje geven of ondersteunen bij een knutselactiviteit)

Ouders worden in principe niet ingezet bij de ondersteuning van de pedagogisch medewerkers, tenzij het activiteiten betreft waar extra toezicht bij nodig is, zoals bijvoorbeeld een uitje. Het gaat dan om het inzetten van ouders als extra paar handen en ogen. Ouders begeleiden de groep alleen onder verantwoordelijkheid van de pedagogisch medewerkers en worden niet in de BKR meegerekend. Ze voeren ook alleen gedelegeerde taken uit. Voorbeelden van gedelegeerde ondersteunende taken zijn:

- Helpen jassen en schoenen aandoen
- Rij sluiten en zorgen dat de kinderen in de rij blijven.
- Spullen pakken en klaarleggen.

Personenregister en VOG

Onze medewerkers zijn in het bezit van een 'Verklaring Omtrent het Gedrag'. De verklaring omtrent het gedrag van onze medewerkers zijn vóór aanvang van de werkzaamheden aan het management van Kinderdagverblijf Future Kids overgelegd en zijn op dat moment niet ouder dan twee maanden. Goede betrouwbare pedagogisch medewerkers zijn van groot belang. Wij nemen de sollicitatieprocedure erg serieus en vragen, waar mogelijk bij referenties na of deze oude werkgevers tevreden zijn over de geleverde diensten. Nieuwe pedagogisch medewerkers draaien eerst een paar uur mee om te kijken of ze passen in het team.

Vanaf 1 maart 2018 moet iedereen die werkt of woont op een plek waar kinderen worden opgevangen, zich inschrijven in het personenregister kinderopvang. Op die manier kan de overheid vaste én tijdelijke medewerkers continu screenen. Al onze medewerkers zijn voor aanvang van hun dienstverband opgenomen in het Personenregister Kinderopvang en hebben wij gekoppeld aan onze organisatie. Zo maken we samen de kinderopvang veiliger. Meer informatie vindt u op de website; <https://duo.nl/campagne/personenregister-kinderopvang.jsp>

Voertaal

De voertaal binnen ons kinderdagverblijf is Nederlands. Aan de ouders die de Nederlandse taal niet verstaan, worden de overdrachten in het Engels gedaan. Als dit niet lukt, wordt een ouder gevraagd om een persoon uit zijn/ haar eigen netwerk aan te wijzen die wel de taal spreekt. Deze kan dan gebeld worden bij bijzonderheden, om te vertalen.

Een goede taalontwikkeling is belangrijk voor het kind om een goede start te maken in het primair onderwijs. Pedagogisch medewerkers in de kinderopvang moeten daarom minimaal niveau 3F of B2 voor mondelinge taalvaardigheid hebben. Deze eis geldt vanaf 1 januari 2025.

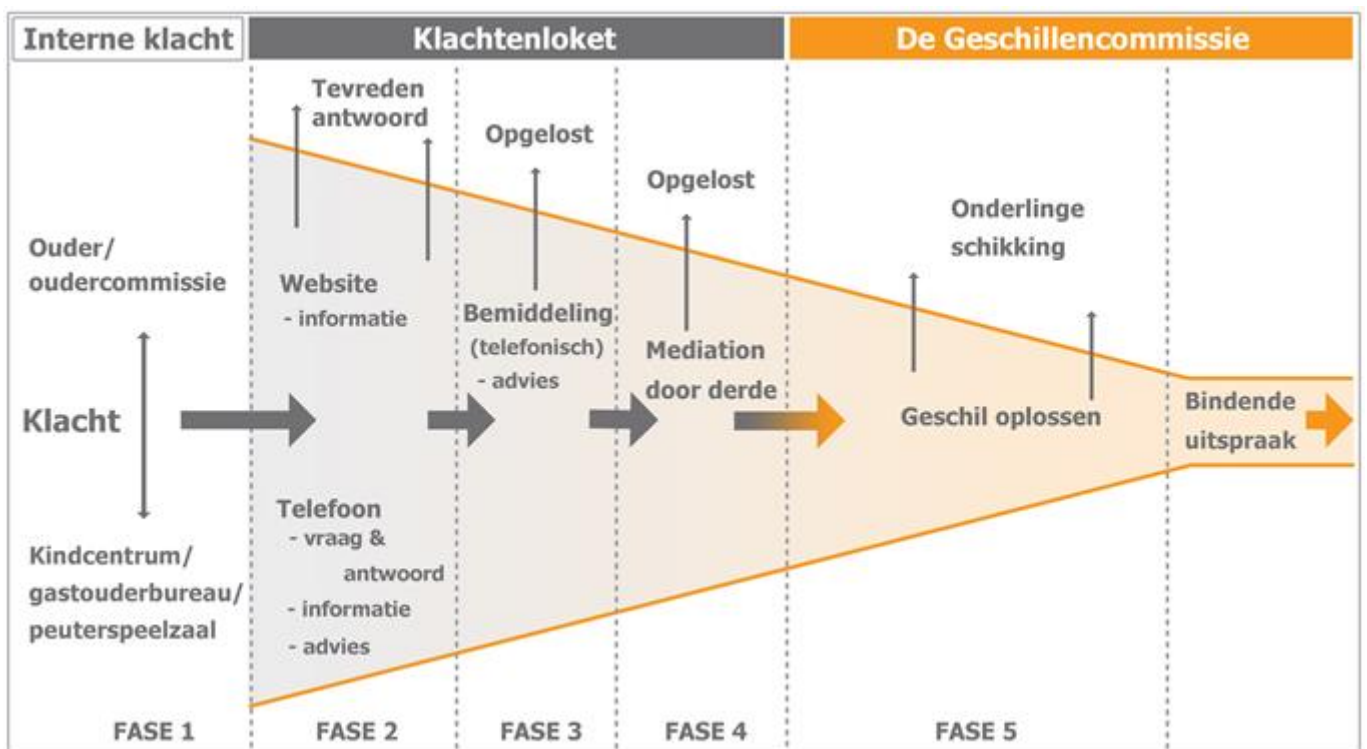
OUDERBELEID

Contact met 'ouders' is hierbij van groot belang. Kinderen voelen aan wanneer het contact tussen ouders en pedagogisch medewerker prettig verloopt. Wij werken eraan dat wij door de ouders gezien worden als 'partners in de opvoeding'. Kinderen voelen die zogenaamde brug tussen opvang en thuis. Dit creëren we op verschillende manieren bijvoorbeeld door open communicatie met de ouder. Op deze manier kun je de specifieke behoeftes van het kind op de opvang voortzetten. De pedagogische medewerker volgt het kind in zijn behoefte.

Klachtenreglement

Kinderopvang is mensenwerk. Wanneer er onvrede is, is het belangrijk dat wij als kinderdagverblijf ons uiterste best doen om in gesprek te blijven met de ouders. Een klacht ontstaat veelal wanneer de communicatie stroef verloopt of zelfs helemaal stopt. Wij vinden het belangrijk om ouders tijdig te informeren over zaken die voor hen van belang zijn. Een andere reden van het ontstaan van klachten is namelijk wanneer ouders te laat, niet of onjuist geïnformeerd worden.

Wanneer onvrede toch leidt tot een klacht, is ons uitgangspunt om de klacht serieus te nemen en zullen wij ons uiterste best doen om het probleem zo snel mogelijk te verhelpen. Het liefst wordt het probleem verholpen door de persoon die in eerste instantie betrokken was bij het ontstaan van de klacht. De Wet Kinderopvang verplicht kinderdagverblijven om aangesloten te zijn bij een onafhankelijke klachtencommissie.

Bron: Klachtenloket Kinderopvang

Onafhankelijke begeleiding

Mocht de ouder ondersteund willen worden door een onafhankelijke partij bij onze interne klachtenprocedure, dan kunnen zij zich wenden tot het Klachtenloket Kinderopvang.

Medewerkers van het Klachtenloket Kinderopvang lezen of luisteren naar de klacht of vraag van de ouders en zij kunnen de ouders advies geven over welke stappen zij het best kunnen zetten. Zij hebben kennis van alle vormen van kinderopvang, de regelingen die daar gelden en van klachtbehandeling. Zij staan los van De Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen en behandelen alle informatie vertrouwelijk. In een aantal gevallen kan het Klachtenloket Kinderopvang ook telefonisch bemiddelen tussen de ouder en de organisatie.

Klachtenloket Kinderopvang

<https://www.klachtenloket-kinderopvang.nl/ouders/>

Externe klachtenregeling

Wanneer het geschil tussen ouders of oudercommissie en de organisatie niet wordt opgelost, kan de klacht worden ingediend bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Met deze formele stap wordt de klacht een geschil genoemd. De kosten van de behandeling van een klacht bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen bedragen vijftieng euro. Dit is het bedrag dat De Geschillencommissie rekent voor het behandelen van de klacht van de ouder. Dit geld krijgt de ouder echter terug wanneer de klacht gegrond wordt verklaard. Als De Geschillencommissie de ouder in het gelijk stelt, wordt Future Kids verplicht om de ouder dit bedrag terug te betalen. In dat geval zijn er voor de ouder geen kosten aan de procedure verbonden. De Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen doet bindende uitspraken.

<https://www.degeschillencommissie.nl/over-ons/commissies/kinderopvang-en-peuterspeelzalen/>

Oudercommissie

De Wet Kinderopvang stelt dat ieder kindercentrum zijn eigen oudercommissie dient te hebben. Een oudercommissie is een groep van betrokken ouders die gezamenlijk een bijdrage willen leveren aan de kinderopvang waar hun kinderen verblijven. De belangrijkste taak van de oudercommissie is het bewaken en het bevorderen van de kwaliteit van de opvang door gevraagd- en ongevraagd adviezen te geven aan het management op basis van haar wettelijke adviesrecht. Omdat een oudercommissie die vertegenwoordiger van de andere ouders in het kinderdagverblijf is, dient de oudercommissie de ouders op de hoogte te houden van haar werkzaamheden en zelf ook op de hoogte te blijven van wat er onder de ouders speelt. Meer informatie over onze oudercommissie staat beschreven in het Reglement Oudercommissie dat in te zien is op kantoor.